

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Robert Wróblewski (spr.)
Sędziowie:	SSA Bogusław Tocicki SSO del. Robert Zdych
Protokolant:	Anna Dziurzyńska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Marka Szczęsnego

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2013 r.

sprawy **Z. M. (1)**

oskarżonego z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.; art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. oraz w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.; art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.; art. 223 k.k., art. 157 § 1 k.k. i art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.; art. 276 k.k.; art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 270 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.; art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.; art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s.; art. 76 § 1 k.k.s. i art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s., art. 7 § 1 k.k.s. oraz w zw. z art. 9 § 1 k.k.s.; art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s.; art. 76 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i art. 9 § 1 k.k.s. oraz w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s.; art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.; art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.; art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 21 marca 2011 r. sygn. akt III K 411/07

I. zmienia zaskarżony wyrok wobec oskarżonego Z. M. (1) w ten sposób, że:

- 1) obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej Bankowi (...) S.A. ustala w wysokości 2.000.000 zł,**
- 2) w miejsce (...) Banku przyjmuje B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty,**
- 3) uchyla orzeczenie o obowiązku naprawienia szkody w wysokości 66.420 zł na rzecz (...) (...) B. W. (1) we W.,**

4) **wymiar kary łącznej obniża do 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności oraz 200 (dwustu) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na 300 (trzysta) złotych, zaś, na podstawie art. 63 § 1 k.k., zalicza na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności oskarżonego w sprawie od 30 lipca 2001 roku do 11 lutego 2003 roku,**

II. **w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok, w odniesieniu do oskarżonego Z. M. (1), utrzymuje w mocy,**

III. **zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu za postępowanie odwoławcze, w tym 12.400 opłaty za obie instancje.**

UZASADNIENIE

Z. M. (1) został oskarżony o to, że:

I. w okresie od stycznia 1999 r. do kwietnia 2000 r., we W., G., K. i innych miejscowościach, w warunkach przestępstwa ciągłego, jako prokurent spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Ltd. oraz faktyczny decydent w innych spółkach prawa handlowego, o nazwach (...), (...) i innych, kierował działalnością przestępczą polegającą na wyłudzeniu kredytów bankowych, realizowaną przez inne osoby w oparciu o dokumentację zawierającą nieprawdziwe dane lub nierzetelne oświadczenia dotyczące okoliczności mających istotne znaczenie dla uzyskania kredytu, w następstwie czego doprowadził różne banki na terenie kraju do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej wartości 25.788.000 zł, a w szczególności:

1) w dniu 28 stycznia 1999 r. we W., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu (...) Co. Ltd., wyłudził na szkodę Banku (...) S.A. w K. – Oddziału we W. kredyt obrotowy w wysokości 2.848.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia z tym Bankiem umowy kredytowej nr (...), zrealizowanej w wyżej określonej wysokości w oparciu o podrobione przez siebie weksel wraz z poręczeniem wekslowym Zakładu Pracy (...) S.A. z B., będące prawnym zabezpieczeniem tego kredytu, udzielonego firmie (...) Ltd.,

2) w dniu 26 maja 1999 r., we W., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) w J., wyłudził na szkodę wyżej wymienionego Banku kredyt obrotowy w kwocie 495.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez wspomnianą spółkę umowy kredytowej nr (...) w oparciu o wniosek kredytowy, w którym zatajono fakt zadłużenia (...) z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w Banku (...) S.A. – Oddziale w K. – w wysokości 5.000.000 zł oraz (...) Banku S.A. – Oddziale w R. – w wysokości 5.000.000 zł,

3) w dniu 29 czerwca 1999 r., we W., wspólnie i w porozumieniu z J. P. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) K. Co. Ltd. zakładu pracy chronionej z siedzibą w K., wyłudził na szkodę ówczesnego Banku (...) S.A. w K. – Oddziału we W., kredyt dyskontowy w wysokości 495.000 złotych przez to, że wraz z wnioskiem kredytowym przedłożył w tymże Banku poświadczające nieprawdę dokumenty w postaci wyciągów ze stanów magazynowych na dzień 28 czerwca 1999 r., dotyczące 4.640.853 sztuk preform PET wartości 696.127,95 zł oraz 300 ton granulatu krystalicznego wartości 1.140.000 zł, przedstawione jako prawne zabezpieczenie spłaty kredytu poprzez zawarcie umowy przewłaszczenia, podczas gdy faktycznie spółka (...) Ltd nie była w posiadaniu takowych zapasów magazynowych, a uzyskany kredyt nie został spłacony,

4) w dniu 28 lipca 1999 r., w K., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu (...) Co. Ltd., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt na działalność gospodarczą w kwocie 4.350.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) Ltd., ze wspomnianym Bankiem umowy kredytowej nr (...) oraz umowy przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do tożsamości w postaci, między innymi, ciągnika siodłowego (...) nr ewid. (...) wartości 365.008,69 zł oraz wtryskarki nr ewid. (...) wartości 772.401,19 zł, które to urządzenia nie stanowiły własności (...) Co.Ltd., natomiast były przedmiotem umów leasingowych: ciągnik siodłowy (...) umowy nr (...) z (...) S.A. we

W., natomiast wtryskarka – umowy nr (...)z (...) spółka z o.o. w W., przez co wprowadził w błąd bank kredytujący w zakresie skuteczności zabezpieczenia kredytu,

5) w dniu 31 sierpnia 1999 r., w G., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem (...) Co. Ltd. wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt w kwocie 900.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez tenże Bank umowy kredytowej nr (...) w oparciu o wniosek kredytowy w którym zatajono fakt zaciągnięcia przez (...) Co. Ltd. kredytu w wysokości 4.350.000 zł w Banku (...) S.A. – Oddziale w K.,

6) w dniu 27 grudnia 1999 r., w K., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...), wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt dyskontowy w kwocie 5.000.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) ze wspomnianym Bankiem umowy kredytowej nr (...) w oparciu o nierealną hipotekę kaucyjną w wysokości 5.000.000 zł na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), prowadzoną w Sądzie Rejonowym Wrocław-Krzyki, mającą stanowić prawne zabezpieczenie kredytu, a także wniosek kredytowy w którym pominięto istnienie zobowiązań (...) spółki (...) z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w kwotach 495.000 zł, 5.000.000 zł, 5.000.000 zł, 1.755.000 zł i 1.000.000 zł w Banku (...) S.A. – Oddziale w K., (...) Banku S.A. – Oddziale w R., oraz Banku (...) S.A. – Oddziale w K.,

7) w dniu 14 stycznia 2000 r., w G., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem spółki z o.o. (...) w J., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt obrotowy w kwocie 1.900.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) z tymże Bankiem umowy kredytowej nr (...) w oparciu o wniosek kredytowy, w którym zatajono fakt zadłużenia tej firmy z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w kwotach 495.000 zł, oraz po 5.000.000 zł w Banku (...) S.A. – Oddziale we W., Banku (...) S.A. – Oddziale w K., (...) Banku S.A. – Oddziale w R. oraz w Banku (...) S.A. – Oddziale w K., odpowiednio w dniach 26 maja, 11 października, 13 października oraz 27 grudnia 1999 r.,

8) w styczniu 2000 r., w G., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu (...) Co. Ltd., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt w kwocie 1.100.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez (...) Co. Ltd. ze wspomnianym bankiem umowy kredytowej nr (...) oraz umowy przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do tożsamości w postaci wtryskarki wartości 772.000 zł, nie będącej własnością (...) Co. Ltd., a stanowiącej przedmiot umowy leasingowej nr (...), zawartej z firmą (...) – spółką z o.o. w W., przy czym urządzenie to było jednocześnie zabezpieczeniem kredytu uzyskanego przez (...) Co.Ltd. w Banku (...) S.A. – Oddziale w K. na podstawie umowy o kredyt z 28 lipca 1999 r. (nr (...)), wprowadzając w ten sposób bank kredytujący w błąd co do skuteczności zabezpieczenia spłaty kredytu,

9) w dniu 31 stycznia 2000 r., w R., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) w J., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku S.A. kredyt dyskontowy w kwocie 5.000.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) ze wspomnianym Bankiem umowy kredytowej nr (...) (...) w oparciu o wniosek kredytowy, w którym zatajono fakt zadłużenia tej firmy z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w kwotach 5.000.000 zł, 495.000 zł, 5.000.000 zł, 1.755.000 zł oraz 1.900.000 zł w Banku (...) S.A. – Oddziale w K., Banku (...) S.A. – Oddziale we W., Banku (...) S.A. – Oddziale w K. oraz Banku (...) S.A. – Oddziale w G.,

10) w dniu 8 lutego 2000 r., w G., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) w J., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt w kwocie 1.500.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) z tymże Bankiem umowy kredytowej nr (...) w oparciu o nierealną hipotekę kaucyjną w kwocie 1.500.000 zł, na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków, będącą deklarowanym zabezpieczeniem kredytu, a nadto wniosek o kredyt, w którym zatajono fakt zadłużenia spółki (...) z tytułu wcześniej zaciągniętego kredytu, w wysokości 495.000 zł, na podstawie umowy o kredyt z 26 maja 1999 r., zawartej z Bankiem (...) S.A. – Oddziałem we W.,

11) w dniu 14 kwietnia 2000 r., w G., wspólnie i w porozumieniu z J. P. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) z siedzibą w K., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt obrotowy w wysokości 2.200.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) ze wspomnianym Bankiem umowy o kredyt nr (...) w określonej wyżej kwocie, a następnie umowy zastawu rejestrowego nr (...), dotyczącego majątku ruchomego kredytobiorcy, mającego

postać papieru do opakowań i reform PET o wartości 3.413.934,44 zł, a nadto cesji praw z polisy ubezpieczeniowej (...), obejmującej powyższe mienie, który to zastaw rejestrowy miał być prawnym zabezpieczeniem spłaty kredytu, wprowadzając bank kredytujący w błąd co do istnienia i wartości owego mienia ruchomego, faktycznie nie będącego w posiadaniu spółki (...),

to jest o przestępstwo z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 12 k.k.

II. w okresie od maja do listopada 2000 r. w G., w warunkach przestępstwa ciągłego, jako prokurent (...) (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B., działając wspólnie i w porozumieniu z K. M. – prezesem zarządu tej spółki oraz innymi osobami, kierując ich działaniami w zakresie zaciągania kredytów przez reprezentowane przez nie podmioty gospodarcze – spółki prawa handlowego (...) oraz (...) (...), poprzez ustalenie miejsca, czasu, wysokości, sposobu zabezpieczania kredytów oraz przeznaczania uzyskanych z nich środków finansowych, doprowadził miejscowy (...) Banku (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej wartości 9.790.000 zł przez wprowadzenie w błąd co do zamiaru spłaty kredytów oraz realności proponowanych form ich zabezpieczenia, a w tym:

1) w maju 2000 r. w G. doprowadził do zawarcia przez (...) (...) umowy kredytowej nr (...) z Bankiem (...) S.A. – Oddziałem w G., w oparciu o wniosek kredytowy, w którym pominięto powiązanie personalne K. M. z Z. M. (1), a przez to – z innymi podmiotami gospodarczymi korzystającymi z kredytów bankowych oraz weksel in blanco, będący prawnym zabezpieczeniem kredytu mimo wiedzy, że nie zostanie on wykupiony wobec braku pokrycia w majątku firm, a nadto nie ustanowił wymaganej umową kredytową hipoteki na nieruchomości oznaczonej objętej księgą wieczystą nr Kw (...), położonej w W. Leśnym, w wyniku czego, wprowadzając wspomniany Bank w błąd co do realności zabezpieczenia kredytu, wyłudził kredyt wartości 470.000 zł,

2) w maju 2000 r. w G., doprowadził do zawarcia przez (...) (...) spółkę z o.o. z miejscowym (...) Banku (...) S.A., umowy nr (...) o kredyt w kwocie 2.500.000 zł, zmniejszonej następnie do 1.800.000 zł, w oparciu o wniosek kredytowy pomijający informację o powiązaniu personalnym K. M. z Z. M. (1), a przez to – z innymi podmiotami gospodarczymi, również korzystającymi z kredytów bankowych oraz weksel in blanco stanowiący prawne zabezpieczenie kredytu mimo świadomości, że nie zostanie on wykupiony z uwagi na sytuację finansową firmy, a nadto zobowiązanie spłaty kredytu hipoteką na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr Kw (...), prowadzoną w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków, co do której wiedział, że ustanowienie hipoteki będzie niemożliwe z uwagi na fakt, że wspomniana wyżej nieruchomość nie była własnością kredytobiorcy w wyniku czego wyłudził kredyt wartości 1.800.000 zł,

3) w sierpniu 2000 r. w G. doprowadził do zawarcia przez (...) (...) spółkę z o.o. z miejscowym (...) Banku (...) S.A., umowy kredytowej nr (...) o kredyt w kwocie 830.000 zł, nie informując tegoż Banku we wniosku kredytowym, że K. M. jest z nim związana personalnie, a przez to – także z innymi podmiotami gospodarczymi korzystającymi z kredytów bankowych, a nadto w oparciu o weksel in blanco, mający stanowić prawne zabezpieczenie kredytu przy świadomości, że nie zostanie on wykupiony z uwagi na brak środków finansowych oraz zawarte w umowie kredytowej zobowiązanie do ustanowienia hipoteki na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr Kw (...), prowadzoną w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków wiedząc, że ustanowienie hipoteki nie będzie możliwe z uwagi na fakt, że nieruchomość nie stanowiła własności firmy (...), w wyniku czego wyłudził kredyt wartości 830.000 zł,

4) w sierpniu 2000 r. w G. doprowadził do zawarcia przez (...) (...) spółkę z o.o. z miejscowym (...) Banku (...) S.A., umowy kredytowej nr (...) oraz podpisania aneksu nr (...), o kredyt w wysokości 1.600.000 zł, w oparciu o wniosek o kredyt, w którym pominięto powiązanie personalne K. M. z Z. M. (1), a przez to – z innymi podmiotami gospodarczymi korzystającymi z kredytów bankowych, a nadto weksel in blanco, będący zabezpieczeniem kredytu przy świadomości, iż nie zostanie on wykupiony ze względu na brak środków finansowych, a także nakłonił K. M. do podpisania w imieniu wspomnianej spółki (...) aneksu z 2 marca 2001 r., zobowiązującego ją do ustanowienia hipoteki zabezpieczającej kredyt, na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr Kw (...) – obręb W., prowadzoną w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków, mimo wiedzy, że ustanowienie nie będzie możliwe wobec braku tytułu

własności ze strony spółki (...) oraz braku pełnomocnictwa do ustanowienia hipotek ze strony Z. M. (1) – właściciela nieruchomości, przez co wyłudził kredyt wartości 1.600.000 zł,

5) w dniu 30 listopada 2000 r., w G., doprowadził do zawarcia przez (...) (...) spółkę z o.o. z miejscowym (...) Banku (...) S.A., umowy kredytowej nr (...) w oparciu o wniosek kredytowy pomijający powiązania personalne K. M. z Z. M. (1), a przez to – innymi podmiotami gospodarczymi korzystającymi z kredytów bankowych, oraz weksel in blanco, mający stanowić prawne zabezpieczenie kredytu, mimo świadomości, iż nie zostanie on wykupiony ze względu na brak środków finansowych, w wyniku czego wyłudził kredyt w kwocie 160.000 zł,

a także:

6) w maju 2000 r. spowodował zawarcie przez (...) (...) umowy kredytowej nr (...), mimo braku zdolności kredytowej ze strony tej spółki, wyłudając kredyt w kwocie 3.500.000 zł,

7) w maju 2000 r. doprowadził do zawarcia przez (...) (...) umowy kredytowej nr (...), w oparciu o weksel in blanco nie mający pokrycia w majątku przedsiębiorstwa, wyłudając kredyt w kwocie 800.000 zł,

8) we wrześniu 2000 r., doprowadził do zawarcia przez (...) (...) umowy kredytowej nr (...), w oparciu o zabezpieczenie w postaci hipoteki na nieruchomości, która nie została faktycznie ustanowiona oraz weksel in blanco nie mający pokrycia w majątku przedsiębiorstwa, wyłudając kredyt w wysokości 500.000 zł,

9) we wrześniu 2000 r., doprowadził do zawarcia przez (...) (...) umowy kredytowej nr (...), mimo braku zabezpieczenia kredytu majątkiem spółki, wyłudając kredyt w kwocie 130.000 zł,

to jest o przestępstwo z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. oraz w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.

III. we wrześniu 2000 r., w G., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu, z powziętym z góry zamiarem, jako osoba fizyczna, doprowadził miejscowy (...) Banku (...) S.A. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej, znacznej wartości 399.992,94 złotych przez to, że wprowadzając tenże podmiot w błąd co do zamiaru spłaty uzyskanych kredytów, zawarł z nim następujące umowy:

1) w dniu 5 września 2000 r. - umowę nr (...) o pożyczkę gotówkową w kwocie 100.000 złotych,

2) w dniu 29 września 2000 r. - umowę nr (...) o kredyt w kwocie 149.050 DEM, przedstawiających równowartość 299.992,94 złotych, na refinansowanie zakupu lokali mieszkalnych,

nie spłacając zobowiązań powstałych w następstwie uzyskania tych kredytów,

to jest o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 i art. 12 k.k.

IV. w dniu 6 grudnia 2000 r., w B., województwie (...), dopuścił się czynnej napaści na wykonującego obowiązki służbowe funkcjonariusza Komendy Powiatowej Policji w Z. – A. (...) przez to, że w celu uniknięcia zatrzymania do dyspozycji Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu potrafił wymienionego samochodem osobowym (...) o numerze rej. (...), powodując uszkodzenie ciała w postaci stłuczenia mięśni brzucha, skutkujące naruszeniem czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni, a zarazem narażając pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,

to jest o przestępstwo określone w art. 223 k.k., art. 157 § 1 k.k. i art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

V. w okresie od września 1993 r. do dnia 30 lipca 2001 r., w B. i innych miejscowościach, wbrew przepisom rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 kwietnia 1991 r. (Dz.U. Nr 29, poz. 125), ukrywał dokument urzędowy w

postaci paszportu dyplomatycznego o numerze (...), wydany mu 9 stycznia 1992 r. jako posłowi na Sejm RP, którym to dokumentem nie miał prawa wyłącznie rozporządzać,

to jest o przestępstwo z art. 276 k.k.

VI. w grudniu 1998 r., we W. i B., jako prokurent spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...). Ltd, w celu użycia jako autentyczne sfałszował dokumenty w postaci:

1) umowy kredytowej nr (...), zawartej z Bankiem (...) S.A. w Ł. – Oddziałem w L., wraz z załącznikiem, na których przerobił daty ich zawarcia na dzień 28 grudnia 1998 r.,

2) poleceń przelewu oraz bankowych not memoriałowych wymienionego wyżej Banku, na których za pomocą nieautentycznego, podrobionego stempla wstawił niezgodnie z prawdą daty ich sporządzenia na 28 grudnia 1998 r., podczas gdy faktycznie zostały one wystawione 29 grudnia 1998 r.,

3) a nadto przy użyciu komputera sporządził fikcyjny wyciąg nr (...) Banku (...) S.A. w Ł. – Oddziału w L., który niezgodnie z prawdą opatrzył datą 28 grudnia 1998 r., podczas gdy faktycznie ujęte w nim operacje przelewów bankowych z rachunku firmy (...).Ltd miały miejsce w dniach 29 i 30 grudnia 1998 r., po czym, posługując się opisanymi wyżej dokumentami, wyłudził na szkodę Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w W. subwencję celową na spłatę kredytu udzielonego firmie (...). Ltd, w kwocie 990.000 zł,

to jest o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., art. 270 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

VII. w sierpniu 2000 r., w B., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podrobił podpis prezesa zarządu (...) (...) spółki z o.o. – K. M.:

1) w protokołach nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników z 21 sierpnia 2000 r.,

2) protokołach nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników z dnia 23 sierpnia 2000 r.,

3) pełnomocnictwie do reprezentowania spółki z o.o. (...) z 21 sierpnia 2001 r.,

4) w piśmie do Towarzystwa (...) spółki z o.o. w P. z 30 sierpnia 2000 r.,

a następnie uchwałę z 23 sierpnia 2000 r., dotyczącą wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości położonej w obrębie W., objętej księgą wieczystą nr (...), prowadzoną w Sądzie Rejonowym w Trzebnicy, przedłożył jako autentyczną notariuszowi W. K. przy sporządzaniu aktu notarialnego przeniesienia własności nieruchomości z 13 września 2000 r. (Nr rep. (...)), wyłudzając poświadczenie nieprawdy co do zgody (...) spółki (...) na zbycie owego gruntu,

to jest o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

VIII. w grudniu 1998 r., w B., jako samoistny prokurent miejscowej firmy (...).Ltd z siedzibą w B., mającej status zakładu pracy chronionej i będącej płatnikiem podatku od towarów i usług (VAT), faktycznie kierując działalnością gospodarczą, w tym gospodarką finansową tego podmiotu, wbrew przepisom ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz.U. Nr 11,poz.50), a także ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz.776) zaniechał odprowadzenia na rzecz reprezentującego Skarb Państwa Pierwszego Urzędu Skarbowego we W. podatku od towarów i usług (VAT) należnego za miesiąc listopad 1998 r., w kwocie 2.100.000 złotych, powodując uszczuplenie tej należności publicznoprawnej dużej wartości,

to jest o przestępstwo z art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s.

IX. w okresie od lutego 1998 r. do lutego 2000 r., we W., B., G. i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, kierując faktycznie działalnością gospodarczą oraz gospodarką finansową powiązanych ze sobą osobowo i kapitałowo podmiotów gospodarczych o statusie spółek prawa handlowego : (...) Co.Ltd w B., (...) w J., (...) K. Co.Ltd, a następnie (...) w K., Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego (...) S.A. w G. i innych, a tym samym - decydując o ich rozliczeniach podatkowych ze Skarbem Państwa, kierując w tym zakresie działaniami innych osób, przy wykorzystaniu określonego wyżej uzależnienia wynikającego z wzajemnych związków gospodarczych, naraził Skarb Państwa na bezpodstawne zwroty należności publicznoprawnej w postaci podatku od towarów i usług (VAT) w łącznej wysokości nie mniejszej niż 12.385.518,46 zł, przedstawiającej wielką wartość w tym :

1) w okresie od lutego 1999 r. do lutego 2000 r., wspólnie i w porozumieniu z A. M. (1) - ówczesnym prezesem zarządu Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego (...) S.A. w G. , wyłudził podatek od towarów i usług (VAT) w kwocie 2.191.354 zł na szkodę Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Urząd Skarbowy w K.,

2) w okresie od lutego 1998 r. do marca 1999 r., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu spółki (...) Co. Ltd w B., wyłudził podatek od towarów i usług (VAT) w kwocie 9.888.660 zł oraz spowodował uszczuplenie w tymże podatku w wysokości co najmniej 1.514.841 zł na szkodę Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Pierwszy Urząd Skarbowy we W.,

3) w okresie od lutego 1998 r. do września 2000 r., wspólnie i w porozumieniu z J. P., spowodował uszczuplenie przez spółkę z o.o. (...) w K. w tymże podatku na szkodę Skarbu Państwa w łącznej wysokości nie mniejszej niż 3.292.655 złotych, przedstawiającej wielką wartość, z czego za 1998 r. – w kwocie 660.222 złotych, za 1999 r. – w kwocie 1.696.003 złotych, a za 2000 r. – w kwocie 936.430 złotych, a nadto uzyskanie z Urzędu Skarbowego w K. nienależnego uznania nadwyżką podatku VAT naliczonego nad należnym w łącznej wysokości 1.711.596 złotych, w tym wypłatę środków finansowych z tego tytułu, w formie zwrotów bezpośrednich, na ogólną kwotę 305.504,46 złotych, przedstawiającą znaczną wartość,

przez to, że zaplanował, zorganizował i przeprowadził szereg pozornych transakcji handlowych kupna-sprzedaży towarów w postaci polimeru krystalicznego, granulatu PET, węgla koksowego, pasty do zębów i innych, pomiędzy kontrolowanymi przez siebie firmami mającymi status zakładów pracy chronionej, przy wykorzystaniu metody przedpłat pieniężnych z tytułu wzajemnej odsprzedaży różnych towarów oraz wielokrotnym przepływie tych samych środków finansowych, bez ekonomicznego uzasadnienia oraz zamiaru wywołania nimi faktycznych skutków, a wyłącznie w celu osiągnięcia odpowiedniej relacji pomiędzy wielkościami podatku VAT naliczonego i należnego, w szczególności uzyskania nadwyżek podatku naliczonego nad należnym, wprowadzając wymienione urzędy skarbowe w błąd co do rzeczywistego przebiegu i celów tego obrotu,

to jest o przestępstwo z art. 76 § 1 k.k.s. i art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s., art. 7 § 1 k.k.s. oraz w zw. z art. 9 § 1 k.k.s.

X. w okresie od lutego 1996 r. do stycznia 1998 r., we W., pełniąc funkcję prezesa, a następnie pełnomocnika zarządu spółki z o.o. (...) Co. Ltd, będąc odpowiedzialny z tego tytułu za prawidłowość rozliczeń tej jednostki z budżetem państwa z tytułu zobowiązań podatkowych, dopuścił do uszczuplenia należności Skarbu Państwa w zakresie podatku od towarów i usług w kwocie łącznej 1.896.514,45 zł wskutek podania w deklaracjach VAT - 7 nieprawdy w zakresie:

1) zaniżonego podatku należnego wskutek:

a) nieujęcia w deklaracjach kwot podatku należnego od sprzedaży na rzecz kontrahenta zagranicznego usług „organizacji zakupu i dostawy, realizacji kontraktu, finansowania dostaw”, związanych ze sprzedażą towarów w składzie celnym - bezpodstawnie zakwalifikowanych przez Spółkę jako usługi wyłączone spod ustawy o podatku od towarów i usług, pomimo świadczenia tych usług w kraju, wbrew art. 2 ust. 1 i art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz.U. nr 11 póź. 50 z późn.zm.): w styczniu 1996 r. -

o 81.607 zł, w lutym 1996 r. - o 101,396 zł, marcu 1996 r. - o 228.965 zł, w kwietniu 1996 r. - o 346.004 zł, w maju 1996 r. - o 56.245 zł, w czerwcu 1996 r. - o 71.546 zł, w lipcu 1996 r. - o 130.341 zł, w marcu 1997 r. - o 183.916 zł, w kwietniu 1997 r. - o 16.274 zł, w maju 1997 r. - o 13.804 zł, w lipcu 1996 r. - o 33.419 zł i we wrześniu 1997 r. - o 11.904 zł,

b) nieujęcia w deklaracjach kwot podatku należnego od sprzedaży dla kontrahenta zagranicznego usług „organizacji zakupu i dostawy, realizacji kontraktu, finansowania dostaw” związanych ze sprzedażą eksportowanych towarów, bezpodstawnie zakwalifikowanych przez Spółkę jako eksport usług, pomimo świadczenia ich w kraju oraz faktu, że wartość tych usług nie była uwzględniona w cenie eksportowanego towaru wykazanej w deklaracji SAD, wbrew art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz.U. nr 11 póż. 50 z późn. zm.): w styczniu 1996 r. - o 27.832 zł, w lutym 1996 r. - o 31.597,29 zł, w marcu 1996 r. - o 4.628,86 zł, w kwietniu 1996 r. - o 15..004,66 zł, w czerwcu 1996 r. - o 6.163,71 zł, w lipcu 1996 r. - o 6.335,37 zł, w styczniu 1997 r. - o 13.942 zł, w lutym 1997 r. - o 52.593 zł, w marcu 1997 r. - o 220.442 zł, w kwietniu 1997 r. - o 17.470 zł, w maju 1997 r. - o 25.285 zł, w czerwcu 1997 r. - o 178.055 zł, w lipcu 1996 r. - o 33.419 zł, we wrześniu 1997 r. - o 11.904 zł, w październiku 1997 r. - o 46.517 zł, w listopadzie 1997 r. - o 132.986 zł, w grudniu 1997 r. - o 56.044 zł,

2) zawyżenia podatku naliczonego o 171.797 zł w czerwcu 1997 r., wskutek niedokonania korekty podatku naliczonego od wydatków na nakłady inwestycyjne dokonane w obiektach przy ul. (...) we W. w latach 1995 - 1997 i przy ul. (...)/R. I w latach 1993-1997, pomimo sprzedaży tych obiektów w dn. 18 czerwca 1997 r. jako zwolnionych od podatku od towarów i usług, wbrew art. 20 ust. 1 i art. 25 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym,

co skutkowało uszczupleniem należności Skarbu Państwa w podatku od towarów i usług w kwocie łącznej 1.896.514,45 zł, w tym za: styczeń 1996 r. - o 109.439 zł, za luty 1996 r. - o 132.994 zł, za marzec 1996 r. - o 233.965,45 zł, za kwiecień 1996 r. - o 361.009 zł, za maj 1996 r. - o 56.245 zł, za czerwiec 1996 r. - o 77.710 zł, za lipiec 1996 r. - o 136.495 zł, za styczeń 1997 r. - o 13.942 zł, za luty 1997 r. - o 52.593 zł, za marzec 1997 r. - o 220.442 zł, za kwiecień 1997 r. - o 17.470 zł, za maj 1997 r. - o 25.285 zł, za czerwiec 1997 r. - o 178.055 zł, za lipiec 1996 r. - o 33.419 zł, za wrzesień 1997 r. - o 11.904 zł, za październik 1997 r. - o 46.517 zł, za listopad 1997 r. - o 132.986 zł i za grudzień 1997 r. - o 56.044 zł.,

to jest o przestępstwo z art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s.

XI. w okresie od stycznia do maja 1999r. w J. i we W. wykorzystując faktyczne uzależnienie od siebie S. G. - prezesa zarządu spółki z o.o. (...) zakładu pracy chronionej w J. i A. G. (1) - prokurenta tej Spółki, wynikające z powiązań osobowych i kapitałowych, polecił im zawieranie w imieniu tego podmiotu umów z zakładami pracy chronionej dotyczących obrotu węglem koksującym, polimerem butelkowym, preformami PET, pastą do zębów i innymi towarami, w celu narażenia Skarbu Państwa na bezpodstawny zwrot podatku od towarów i usług za miesiące styczeń, luty, kwiecień i maj 1999 r., na łączną kwotę 8.256.449 zł, przedstawiającą wielką wartość,

to jest o przestępstwo z art. 76 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i z art. 9 § 1 k.k.s. oraz w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s.

XII. w okresie od stycznia do kwietnia 2000 r., we W. i w B., jako samoistny prokurent spółki z o.o. (...). Ltd, kierując faktycznie działalnością gospodarczą oraz gospodarką finansową tego podmiotu, w warunkach ciągu przestępstw, doprowadził niżej wymienione przedsiębiorstwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci towarów o łącznej wartości 370.800,80 złotych , w tym:

- 1) spółkę z o.o. (...) z K., od której firma (...)Ltd nabyła blachę wartości 109.652,88 zł,
- 2) spółkę jawną (...) - 2” z K., od której spółka (...) Ltd nabyła blachę o znacznej wartości 194.727,92 zł,
- 3) (...) (...) B. W. (1) we W., od którego spółka (...) Ltd zakupiła cukier o łącznej wartości 113.420 zł, rozliczony do kwoty 47.000 zł,

przez to, że wprowadzając kontrahentów w błąd co do zamiaru uregulowania zobowiązań z tego tytułu, zorganizował i przeprowadził transakcje kupna-sprzedaży tych towarów, a po dokonaniu zakupów nie uiścił płatności wobec dostawców,

to jest o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

XIII. w kwietniu 2000 r., we W., pełniąc funkcję jak w pktcie XIII niniejszego aktu oskarżenia, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przywłaszczył na szkodę (...) spółki z o.o. w R. pieniądze w kwocie **865.642,29** złotych, przedstawiające znaczną wartość, wpłacone do spółki z o.o. (...). Ltd w B. tytułem zaliczki na poczet przyszłych dostaw cukru dla sieci hipermarketów (...),

to jest o przestępstwo z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

XIV. w okresie od kwietnia 1996 r. do listopada 1997 r., we W., działając w krótkich odstępach czasu, z powziętym z góry zamiarem, jako prezes zarządu (...) Co. Ltd spółki z o.o. we W., nakłonił B. S. do podrobienia dokumentów handlowych tego przedsiębiorstwa oraz firm (...) (...) i C. I. z Wielkiej Brytanii, w tym :

- umowy kupna-sprzedaży z 29 kwietnia 1996 r., wraz z aneksem,
- aneksu nr (...) do powyższej umowy, z 30 kwietnia 1996 r.,
- aneksu nr (...) do powyższej umowy, z 27 czerwca 1996 r.,
- aneksu nr (...) do powyższej umowy, z 28 czerwca 1996 r.,
- aneksu nr (...) do powyższej umowy, z 2 sierpnia 1996 r.,
- aneksu nr (...) do powyższej umowy, z 5 sierpnia 1996 r.,
- aneksu nr (...) do powyższej umowy, z 5 września 1996 r.,
- ugody podpisanej z datą 18 listopada 1997 r., odnoszącą się do powyższej umowy,

poprzez złożenie przez wymienioną podpisów na tych dokumentach za D. B., jako osobę reprezentującą firmę (...) T.E. (...) z Anglii, w celu posłużenia się owymi dokumentami jako autentycznymi,

to jest o przestępstwo z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 21 marca 2011 roku (sygnatura akt III K 411/07), **w sprawie oskarżonego Z. M. (1) rozstrzygnął:**

I. oskarżonego Z. M. (1) uznał za winnego tego, że w okresie od 26 maja 1999 r. do 14 kwietnia 2000 r., we W., G., K. i innych miejscowościach, w warunkach czynu ciągłego, jako prokurent spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...). Ltd. oraz faktyczny decydent w innych spółkach prawa handlowego, o nazwach (...), (...) i innych, kierował działalnością przestępczą polegającą na wyłudzeniu kredytów bankowych, realizowaną przez inne osoby w oparciu o dokumentację zawierającą nieprawdziwe dane lub nierzetelne oświadczenia dotyczące okoliczności mających istotne znaczenie dla uzyskania kredytu, w następstwie czego doprowadził różne banki na terenie kraju do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej wartości **22.445.000 zł**, a w szczególności:

1. w dniu 26 maja 1999 r., we W., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) w J., wyłudził na szkodę wyżej wymienionego Banku kredyt obrotowy w kwocie 495.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez wspomnianą spółkę umowy kredytowej nr (...) w oparciu o wnioski kredytowe, w którym zatajono fakt zadłużenia (...) z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w Banku (...) S.A. – Oddziale w K. – w wysokości 5.000.000 zł oraz (...) Banku S.A. – Oddziale w R. – w wysokości 5.000.000 zł,

2. w dniu 28 lipca 1999 r., w K., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu (...) Co. Ltd., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt na działalność gospodarczą w kwocie 4.350.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) Ltd. ze wspomnianym Bankiem umowy kredytowej nr (...) oraz umowy przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do tożsamości w postaci, między innymi, ciągnika siodłowego (...) nr ewid. (...) wartości 365.008,69 zł oraz wtryskarki nr ewid. (...) wartości 772.401,19 zł, które to urządzenia nie stanowiły własności (...) Co. Ltd., natomiast były przedmiotem umów leasingowych: ciągnik siodłowy (...) umowy nr (...) z (...) S.A. we W., natomiast wtryskarka – umowy nr (...) z (...) spółka z o.o. w W., przez co wprowadził w błąd bank kredytujący w zakresie skuteczności zabezpieczenia kredytu,

3. w dniu 31 sierpnia 1999 r., w G., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem (...) Co. Ltd. wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt w kwocie 900.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez tenże Bank umowy kredytowej nr (...) w oparciu o wniosek kredytowy w którym zatajono fakt zaciągnięcia przez (...) Co. Ltd. kredytu w wysokości 4.350.000 zł w Banku (...) S.A. – Oddziale w K.,

4. w dniu 27 grudnia 1999 r., w K., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...), wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt dyskontowy w kwocie 5.000.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) ze wspomnianym Bankiem umowy kredytowej nr (...) w oparciu o nierealną hipotekę kaucyjną w wysokości 5.000.000 zł na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), prowadzoną w Sądzie Rejonowym Wrocław-Krzyki, mającą stanowić prawne zabezpieczenie kredytu, a także wniosek kredytowy w którym pominięto istnienie zobowiązań (...) spółki (...) z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w kwotach 495.000 zł, 5.000.000 zł, 5.000.000 zł, 1.755.000 zł i 1.000.000 zł w Banku (...) S.A. – Oddziale w K., (...) Banku S.A. – Oddziale w R., oraz Banku (...) S.A. – Oddziale w K.,

5. w dniu 14 stycznia 2000 r., w G., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem spółki z o.o. (...) w J., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt obrotowy w kwocie 1.900.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) z tymże Bankiem umowy kredytowej nr (...) w oparciu o wniosek kredytowy, w którym zatajono fakt zadłużenia tej firmy z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w kwotach 495.000 zł, oraz po 5.000.000 zł w Banku (...) S.A. – Oddziale we W., Banku (...) S.A. – Oddziale w K., (...) Banku S.A. – Oddziale w R. oraz w Banku (...) S.A. – Oddziale w K., odpowiednio w dniach 26 maja, 11 października, 13 października oraz 27 grudnia 1999 r.,

6. w styczniu 2000 r. w G., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu (...) Co. Ltd., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt w kwocie 1.100.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez (...) Co. Ltd. ze wspomnianym bankiem umowy kredytowej nr (...) oraz umowy przewłaszczenia rzeczy oznaczonych co do tożsamości w postaci wtryskarki wartości 772.000 zł, nie będącej własnością (...) Co. Ltd., a stanowiącej przedmiot umowy leasingowej nr (...), zawartej z firmą (...) – spółką z o.o. w W., przy czym urządzenie to było jednocześnie zabezpieczeniem kredytu uzyskanego przez (...) Co. Ltd. w Banku (...) S.A. – Oddziale w K. na podstawie umowy o kredyt z 28 lipca 1999 r. (nr (...)), wprowadzając w ten sposób bank kredytujący w błąd co do skuteczności zabezpieczenia spłaty kredytu,

7. w dniu 31 stycznia 2000 r. w R., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) w J., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku S.A. kredyt dyskontowy w kwocie 5.000.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) ze wspomnianym Bankiem umowy kredytowej nr (...) (...) w oparciu o wniosek kredytowy, w którym zatajono fakt zadłużenia tej firmy z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w kwotach 5.000.000 zł, 495.000 zł, 5.000.000 zł, 1.755.000 zł oraz 1.900.000 zł w Banku (...) S.A. – Oddziale w K., Banku (...) S.A. – Oddziale we W., Banku (...) S.A. – Oddziale w K. oraz Banku (...) S.A. – Oddziale w G.,

8. w dniu 8 lutego 2000 r., w G., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) w J., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt w kwocie 1.500.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) z tymże Bankiem umowy kredytowej nr (...) w oparciu o nierealną hipotekę kaucyjną w kwocie 1.500.000 zł, na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków, będącą deklarowanym zabezpieczeniem kredytu, a nadto wniosek o kredyt, w którym zatajono fakt zadłużenia spółki (...)

z tytułu wcześniej zaciągniętego kredytu, w wysokości 495.000 zł, na podstawie umowy o kredyt z 26 maja 1999 r., zawartej z Bankiem (...) S.A. – Oddziałem we W.,

9. w dniu 14 kwietnia 2000 r., w G., wspólnie i w porozumieniu z J. P. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) z siedzibą w K., wyłudził na szkodę miejscowego (...) Banku (...) S.A. kredyt obrotowy w wysokości 2.200.000 zł przez to, że doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) ze wspomnianym Bankiem umowy o kredyt nr (...) w określonej wyżej kwocie, a następnie umowy zastawu rejestrowego nr (...), dotyczącego majątku ruchomego kredytobiorcy, mającego postać papieru do opakowań i preform PET o wartości 3.413.934,44 zł, a nadto cesji praw z polisy ubezpieczeniowej (...), obejmującej powyższe mienie, który to zastaw rejestrowy miał być prawnym zabezpieczeniem spłaty kredytu, wprowadzając bank kredytujący w błąd co do istnienia i wartości owego mienia ruchomego, faktycznie nie będącego w posiadaniu spółki (...),

to jest przestępstwa z art. 18 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 297 § 1 kk w zw. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i w zw. z art. 12 kk i za to na podstawie art. 19§1 kk w zw. z art. 294§1 kk w zw. z art. 286§1 kk w zw. z art. 11§3 kk wymierzył mu karę 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33§2 kk grzywnę w liczbie 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę po 300 (trzysta) złotych;

II. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego tego, że w dniu 28 stycznia 1999 r. we W., działając wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu (...) Co. Ltd., w celu uzyskania przez Spółkę (...) Ltd. kredytu obrotowego w wysokości 2.848.000 zł w Banku (...) S.A. w K. – Oddział we W. przedłożył do umowy kredytowej nr (...) podrobiony weksel wraz z poręczeniem wekslowym Zakładu Pracy (...) S.A. z B., będące prawnym zabezpieczeniem tego kredytu, udzielonego firmie (...) Ltd., tj. czynu z art. 297§1kk w zw. z art. 270§1 kk w zw. z art. 11§2 kk i za to na podstawie art. 297§1 kk w zw. z art. 11§3 kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

III. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego tego, że w dniu 29 czerwca 1999 r., we W., działając wspólnie i w porozumieniu z J. P. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) K. Co. Ltd zakład pracy chronionej z siedzibą w K., wyłudził na szkodę ówczesnego Banku (...) S.A. w K. – Oddziału we W., kredyt dyskontowy w wysokości 495.000 złotych nie mając możliwości ani zamiaru jego spłaty, tj. czynu z art. 286§1 kk w zw. z art. 294§1 kk i za to na podstawie art. 294§1 kk w zw. z art. 286§1 kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33§2 kk grzywnę w liczbie 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę po 300 (trzysta) złotych;

IV. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. II. części wstępnej wyroku, przyjmując, iż działał w warunkach czynu ciągłego to jest przestępstwa z art. 18 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk i art. 297 § 1 kk oraz w zw. z art. 11 § 2 kk i art. 12 kk i za to na podstawie art. 294§1 kk w zw. z art. 286§1kk w zw. z art. 11§3 kk wymierzył mu karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33§2 kk grzywnę w liczbie 100 (stu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę po 300 (trzysta) złotych;

V. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. III. części wstępnej wyroku, to jest przestępstwa z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 12 kk i za to na podstawie art. 294§1 kk w zw. z art. 286§1kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności a na podstawie art. 33§2 kk grzywnę w liczbie 100 (stu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę po 300 (trzysta) złotych;

VI. przyjmując, iż oskarżony Z. M. (1) w dniu 6 grudnia 2000 r., w B., województwie (...), chcąc uniknąć zatrzymania do dyspozycji Prokuratury Okręgowej we Wrocławiu, działając nieumyślnie potrącił samochodem osobowym (...) o numerze rej. (...) funkcjonariusza Komendy Powiatowej Policji w Z. – A. (...), powodując uszkodzenie jego ciała w postaci stłuczenia mięśni brzucha, skutkujące naruszeniem czynności narządu ciała na okres powyżej 7 dni, a zarazem narażając pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, a czyn ten stanowi przestępstwo z art. 157 § 1 i 3 kk w zw. z art. 160 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, na podstawie art. 17§1 pkt. 6 kpk postępowanie umorzył, kosztami postępowania w tym zakresie obciążył Skarb Państwa;

VII. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. V. części wstępnej wyroku, to jest przestępstwa z art. 276 kk i za to na podstawie art. 276 kk wymierzył mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

VIII. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. VI. części wstępnej wyroku, to jest przestępstwa z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 270 § 1 kk i art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 294§1 kk w zw. z art. 286§1kk w zw. z art. 11§3 kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33§2 kk grzywnę w liczbie 100 (stu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę po 300 (trzysta) złotych;

IX. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. VII. części wstępnej wyroku, to jest przestępstwa z art. 270 § 1 kk i art. 272 kk w zw. z art.11 § 2 kk i za to na podstawie art. 270§1kk w zw. z art. 11§3 kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

X. na podstawie art. 17§1 pkt. 6 kpk umorzył wobec Z. M. (1) postępowanie w zakresie czynu opisanego w pkt. VIII. części wstępnej wyroku, obciążając w tym zakresie kosztami postępowania Skarb Państwa;

XI. na podstawie art. 17§1 pkt. 6 kpk umorzył wobec Z. M. (1) postępowanie w zakresie czynu opisanego w pkt. IX. części wstępnej wyroku, przyjmując, iż dopuścił się go w okresie od lutego 1998r. do września 2000r., obciążając w tym zakresie kosztami postępowania Skarb Państwa;

XII. na podstawie art. 17§1 pkt. 6 kpk umorzył wobec Z. M. (1) postępowanie w zakresie czynów opisanych w pkt. X-XI części wstępnej wyroku, obciążając w tym zakresie kosztami postępowania Skarb Państwa;

XIII. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. XII. części wstępnej wyroku, to jest przestępstwa z art. 286§1 kk w zw. z art. 294§1 kk i za to na podstawie art. 294§1 kk w zw. z art. 286§1kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33§2 kk grzywnę w liczbie 100 (stu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę po 300 (trzysta) złotych;

XIV. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. XIII. części wstępnej wyroku, to jest przestępstwa z art. 284§1 kk w zw. z art. 294§1 kk i za to na podstawie art. 294§1 kk w zw. z art. 284§1kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33§2 kk grzywnę w liczbie 100 (stu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę po 300 (trzysta) złotych;

XV. uznał oskarżonego Z. M. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. XIV. części wstępnej wyroku, to jest przestępstwa z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 270 § 1 kk w zw. z art.12 kk i za to na podstawie art. 19§1 kk w zw. z art. 270§1kk wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

XXVII. na podstawie art. 85 i art. 86 § 1 i 2 k.k. wymierzone powyżej kary połączył i wymierzył karę łączną 6 (sześciu) lat pozbawienia wolności, grzywnę w liczbie 200 (dwustu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę po 300 (trzysta) złotych;

XXX. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania od 30 lipca 2001r. do 11 lutego 2003r.,

XXXI. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł obowiązek naprawienia szkody:

- na rzecz PFRON w W. w kwocie 990.000zł –solidarnie przez Z. M. (1) i A. M. (2),
- na rzecz (...) Banku w kwocie 5.000.000zł przez Z. M. (1),
- na rzecz (...) (...) B. W. (1) we W. w kwocie 66.420zł przez Z. M. (1),

- na rzecz Banku (...) S.A. w kwocie 10.102.000zł przez Z. M. (1);

XXXII. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów postępowania na niego przypadających, w tym wymierzył mu 12.600 zł opłaty.

Z wyrokiem tym nie pogodził się oskarżony Z. M. (1), w którego imieniu apelacje wnieśli obrońcy.

A.. B. G. zaskarżył wyrok w części uznającej oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów i wymierzonej mu kary – zarzucając:

1. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, w szczególności art. 6 k.p.k. w zw. z art. 175 § 1 k.p.k. poprzez uniemożliwienie oskarżonemu brania udziału w rozprawie i złożenia wyjaśnień w sprawie;
2. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, w szczególności naruszenie art. 6 k.p.k. w zw. z art. 170 k.p.k. poprzez nieuprawnione rozszerzenie katalogu zamkniętego podstaw prawnych oddalenia wniosku dowodowego, co doprowadziło do oddalenia wniosków dowodowych oskarżonego, a dalej naruszenia prawa do obrony oskarżonego wyrażonego w prawie inicjatywy dowodowej, przy czym wnioski dowodowe oskarżonego dotyczyły zasadniczych dla ustalenia sprawstwa okoliczności;
3. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść orzeczenia, w szczególności art. 424 k.p.k. poprzez zawarcie w uzasadnieniu wyroku wzajemnie sprzecznych ustaleń faktycznych, które mają zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawstwa,
4. obrazę przepisów prawa procesowego, mającą wpływ na treść orzeczenia tzn. art. 4 k.p.k. poprzez nie uwzględnienie i zaniechanie zbadania okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego z jednoczesnym uwzględnieniem wszelkich okoliczności działających na jego niekorzyść, co przejawia się w wybiórczym uwzględnieniu i daniu wiary wyjaśnieniom oskarżonego, jedynie w takim zakresie, w jakim odpowiadało to tezie o jego sprawstwie i winie.

Pismem z dnia 12 lipca 2011 roku obrońca uzupełnił apelację w ten sposób, że sformułował wnioski o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie Z. M. (1) od popełnienia zarzucanych mu czynów, bądź też uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Z. M. (1) do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu. Na rozprawie przed sądem odwoławczym obrońca oskarżonego wniósł nadto o umorzenie postępowania o występki z art. 276 k.k. wobec przedawnienia karalności.

A.. S. K. zaskarżył wyrok w części uznającej oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów, wymierzonej kary, obowiązku naprawienia szkody oraz zasądzonej opłaty – zarzucając:

1. obrazę przepisu art. 167 k.p.k. przez oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodów, które mogły wnieść dodatkowy element przybliżający wyjaśnienie rzeczywistego przebiegu zdarzenia będącego przedmiotem rozpoznania, a zwłaszcza wniosków o dopuszczenie dowodów z przesłuchania świadków: A. V., D. W., O. A., E. B., E. P., W. B., A. T., J. R., Z. W., J. A., J. Ł. i L. S. (1). Przeprowadzenie tych dowodów mogło prowadzić do oceny, że oskarżony nie dopuścił się zarzucanych mu czynów, a w konsekwencji do jego uniewinnienia;
2. obrazę przepisu art. 167 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. polegającą na tym, że Sąd I Instancji nie dopuścił z urzędu dowodu z przesłuchania świadka J. R. mimo, iż Sąd ten znał okoliczności wskazujące, na to, że świadek ten ma wiedzę i posiada dowody wskazujące jednoznacznie na to, że oskarżony Z. M. (1) nie dopuścił się zarzucanych mu czynów. Dopuszczenie tego dowodu mogło prowadzić do ustalenia, że oskarżony nie dopuścił się zarzucanych mu czynów, co w konsekwencji powinno skutkować wydaniem wyroku uniewinniającego;
3. obrazę przepisu art. 7 w zw. z art. 410 k.p.k. przez dowolną, a nie swobodną ocenę zeznań świadka Z. M. (2), w części dotyczącej wymuszenia zeznań na jego bracie J. M. (1), z pominięciem zeznań świadków J. T. i D. M. oraz M. S. (1) – z zeznań których również wynika, że zeznania w tej sprawie, obciążające oskarżonego Z. M. (1), były uzyskiwane

poprzez wywieranie na świadkach niedopuszczalnej presji. Ewentualne ustalenie, że zeznania świadka J. M. (1), jako wymuszone, są niewiarygodne, prowadziłyby do uniewinnienia oskarżonego;

4. obrazę przepisu art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 Konstytucji – przez przyjęcie, że „okolicznościami ujawnionymi w toku rozprawy głównej”, które stanowią podstawę orzeczenia, są też zeznania uzyskane za pomocą gróźb i obietnic składanych świadkom przez organy ścigania. Odmowa dania przez Sąd wiary zeznaniom wymuszonym na świadkach powinno prowadzić do uniewinnienia oskarżonego;

5. obrazę przepisu art. 424 w zw. z art. 410 k.p.k. przez zbiorcze powołanie w uzasadnieniu dowodów, bez wskazania konkretnych dowodów, potwierdzających poszczególne okoliczności mające w ocenie Sądu I Instancji istotne dla sprawy znaczenie. Takie uzasadnienie daje podstawę do przyjęcia, że Sąd I Instancji nie jest pewien, czy powołane przez Sąd okoliczności są okolicznościami „ujawnionymi” czy „wyobrażonymi” oraz uniemożliwia instancyjną kontrolę wyroku – co w konsekwencji uzasadnia jego uchylenie;

6. obrazę przepisu art. 410 w zw. z art. 92 k.p.k. przez oparcie wyroku na okolicznościach, które nie zostały ujawnione w toku rozprawy głównej. Okoliczności takie nie mogą stanowić podstawy wyroku, co w konsekwencji powinno prowadzić do uniewinnienia oskarżonego;

7. obrazę przepisu art. 41 § 1 k.p.k. przez oddalenie wniosku o wyłączenie Sędziego mimo, iż oskarżony wykazał okoliczności wskazujące na działania i zaniechania Sędziego, które mogą wskazywać na negatywne odczucia wobec tego oskarżonego. Wydanie wyroku przez Sędziego, co do bezstronności którego istnieją wątpliwości, stanowi nie tylko obrazę w/w przepisu kpk lecz przede wszystkim naruszenie konstytucyjnego prawa do sprawiedliwego, bezstronnego sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji);

8. obrazę przepisu art. 42 § 1 w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. polegającą na tym, że Sędzia nie złożył żądania o wyłączenie siebie, mimo wątpliwości wskazanych w punkcie (7).

Stawiając powyższe zarzuty obrońca Z. M. (1) wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, XIII, XIV, XV, XXVII (wymiar kary łącznej wobec Z. M. (1)), XXIXI (obowiązek naprawienia szkody przez Z. M. (1)) i XXXII (wymierzenie opłaty Z. M. (1)) i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania przed sądem I instancji, II instancji i ponownie I instancji, w tym zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego Z. M. (1) taryfowych kosztów zastępstwa adwokackiego.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 16 grudnia 2011 roku (sygnatura akt II AKa 269/11), w sprawie oskarżonego Z. M. (1), uchylił zaskarżony wyrok w punkcie VII części rozstrzygającej i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. – postępowanie w tej części umorzył. W pozostałym zakresie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i wymierzył oskarżonemu Z. M. (1) karę łączną 6 lat pozbawienia wolności i karę łączną 200 stawek dziennych grzywny, określając wysokość jednej stawki dziennej na 300 złotych. Na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności oskarżonego w sprawie oraz obciążono go kosztami sądowymi.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wywiódł adw. B. G. - obrońca skazanego Z. M. (1). Kasacja obrońcy nie była skierowana na tę część wyroku Sądu Apelacyjnego, w której uchylono wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu i umorzono postępowanie.

Sąd Najwyższy, wyrokiem z dnia 17 stycznia 2013 roku (sygnatura akt V K.K. 170/12), uznał kasację za zasadną w zakresie, w jakim podniesiono w niej zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego – art. 167 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. (punkt 4 kasacji) i w tego następstwie – uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w zaskarżonej części i sprawę w tym zakresie przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obrońców oskarżonego Z. M. (1) nie są zasadne, tym samym nie mogą być uwzględnione.

I

Na wstępie podkreślić należy, że część zarzutów zawartych w apelacjach obrońców oskarżonego Z. M. (1) stała się bezprzedmiotowa. Dotyczy to krytyki zaskarżonego wyroku odnoszącej się do skazania oskarżonego za występki z art. 276 k.k. (punkt VII części rozstrzygającej wyroku Sądu Okręgowego) – Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił zaskarżony wyrok w tej części i postępowanie umorzył. Rozstrzygnięcie to zatem uprawomocniło się 16 grudnia 2011 roku, skoro nie podlegało kasacji. Bezprzedmiotowe są także te zarzuty sformułowane w apelacjach obrońców, które wynikają z oddalenia wniosku dowodowego zmierzającego do przesłuchania w charakterze świadka J. R., gdyż Sąd Apelacyjny, rozpoznając sprawę ponownie, dowód ten przeprowadził na rozprawie odwoławczej.

W takim stanie rzeczy Sąd Apelacyjny do ww. zarzutów się nie odnosi.

II

W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny miał powinność dokonania kontroli, czy istotnie, tak jak twierdzą skarżący – Sąd Okręgowy, podczas rozprawy głównej, dopuścił się obrazy przepisów postępowania w stopniu, który mógł mieć wpływ na treść wyroku.

W apelacji adw. B. G. sformułowano dwa takie zarzuty (w punktach 1 i 2), natomiast w apelacji adw. S. K. trzy (w punktach 1, 7 i 8).

Zarzuty te są chybione.

Obrońca adw. B. G. postawił zarzut obrazy art. 6 k.p.k. w zw. z art. 175 § 1 k.p.k. „poprzez uniemożliwienie oskarżonemu brania udziału w rozprawie i złożenia wyjaśnień w sprawie” (zarzut zawarty w punkcie 1 apelacji).

Podczas postępowania przed Sądem Okręgowym nie naruszono prawa oskarżonego do obrony, a w szczególności nie ma podstaw do sformułowania wniosku, że oskarżonemu uniemożliwiono udział w rozprawie i tym samym złożenie wyjaśnień.

Otóż z akt sprawy wiadomo, że oskarżony tak w toku postępowania przygotowawczego, jak i przed sądem miał niczym nieskrępowaną możliwość składania wyjaśnień na wszelkie okoliczności pozostające w związku z jego sprawą. Wyjaśnienia te składał w obecności swojego obrońcy, gdy tylko złożył wniosek o jego udział w przesłuchaniu.

I tak – pierwsze wyjaśnienia w sprawie oskarżony złożył 1.08.2001 r. (k. 2740 akt) – po zatrzymaniu w dniu 30.07.2001 r. (k. 2729 akt). Te wyjaśnienia złożył w obecności swojego obrońcy, którego ustanowił przed tym przesłuchaniem. W toku postępowania przygotowawczego oskarżony wielokrotnie odmawiał składania wyjaśnień (k.2792, 2820, 2893, 2920, 2922, 3340, 3461, 3472 i 3561 akt).

Składając wyjaśnienia oskarżony podał, że w (...) kredytami zajmował się J. M. (1). Wyjaśnił też, że nie może wypowiedzieć się na temat prawnych zabezpieczeń kredytów (k. 2839 akt), nie miał wpływu na spółki i nie pełnił w nich funkcji. Prezesa spółek nie konsultowali z nim potrzeby zaciągania kredytów (k. 2898 akt).

Złożył obszerne wyjaśnienia dotyczące spółki (...), roli jaką w niej pełnił, zaciąganych kredytów, ich zabezpieczeń oraz podpisywania dokumentów za prezesa K. M. (k. 2997 akt).

Podczas kolejnych przesłuchań złożył wyjaśnienia dotyczące uzyskiwania subwencji z PFRON oraz wręczania łapówek A. M. (3) i P. G. (k. 3017, 3020, 3168, 3324, 3340, 3342, 3349 i 3407 akt). Podczas następnego przesłuchania

oświadczył, że podtrzymuje wcześniej złożone wyjaśnienia. Ponownie potwierdził wręczanie łapówek (k. 3656 akt). Przyznał, że z (...) łączyły go związki kapitałowe. Był w tej spółce prokurentem od lipca 1998 r. do sierpnia 2000 r. (k. 3712 akt).

W toku postępowania sądowego oskarżony miał kilkakrotnie możliwość składania wyjaśnień.

Przewód sądowy rozpoczął się 30.06.2005 r. (k. 26781 akt). Na rozprawie w dniu 16.02.2007 r. (k. 27326 akt) oskarżony odmówił składania wyjaśnień. Wniósł o odczytanie jego wyjaśnień z postępowania przygotowawczego. Po ich odczytaniu oświadczył, że je podtrzymuje. Następnie, w dniu 1.03.2007 r. (k. 27332 akt), sąd kontynuował odczytywanie wyjaśnień oskarżonego. Na wniosek oskarżonego przerwano odczytywanie jego wyjaśnień, gdyż oświadczył, że źle się czuje. Odczytywanie wyjaśnień kontynuowano zatem na kolejnym terminie rozprawy (k. 27337 akt). Po odczytaniu wyjaśnień oskarżony oświadczył, że nie chce składać wyjaśnień oraz udzielać odpowiedzi na zadawane mu pytania.

Z uwagi na zmianę składu orzekającego, rozprawę prowadzono od początku (k. 27998 akt – 16.01.2008 r.). W dniu 6.02.2008 r. (k. 28110 akt) oskarżony składał wyjaśnienia. Podał, że nie przyznaje się do sprawstwa zarzucanych mu czynów, a następnie odmówił składania wyjaśnień. Oświadczył, że nie będzie odpowiadał na pytania, a wyjaśnienia złoży po przeprowadzeniu całego postępowania. Po odczytaniu wyjaśnień przez sąd oskarżony oświadczył, że podtrzymuje odczytane wyjaśnienia (k. 2740- 2741, 3551-3552, 3748-3749, 4332-4335 i 2467a-2467c akt). W odniesieniu do pozostałych odczytanych mu wyjaśnień podał, że odmawia udzielenia odpowiedzi na pytanie czy podtrzymuje odczytane mu wyjaśnienia. Jedynie w odniesieniu do wyjaśnień złożonych w dniu 16.02.2007 r. (k. 27326 akt) podał, że nie podtrzymuje tych wyjaśnień.

Poza możliwością złożenia wyjaśnień, oskarżony składał także oświadczenia (k. 28865 akt) oraz wnioski dowodowe. Uznając zasadność tych wniosków sąd przeprowadzał wnioskowane dowody (k. 28778 – 23.09.2008 r. i k. 29106 oraz k. 29174 akt).

Na rozprawie w dniu 4.08.2009 r. (k. 294830. akt) oskarżony oświadczył, że na kolejnej rozprawie złoży wyjaśnienia i będzie odpowiadał na zadawane mu pytania. W dniu 15.09.2009 r. (k. 295410. akt) sąd odroczył rozprawę do 13.10 2009 r., celem umożliwienia oskarżonemu właśnie złożenie wyjaśnień, gdyż obrońca oskarżonego w obecności oskarżonego okazał zaświadczenie lekarskie wskazujące, że oskarżony ma zapalenie oskrzeli i krtani. Oświadczył, że oskarżony ma kłopoty z mówieniem i nie będzie mógł składać wyjaśnień.

W dniu 13.10 2009 r. oskarżony wniósł o ponowne przesłuchanie Z. M. (2) i oświadczył, że złoży wyjaśnienia po przesłuchaniu Z. M. (2) (k. 295850. akt). Sąd uwzględnił ten wniosek oskarżonego. W dniu 12.11.2009 r. zeznania złożył J. M. (1). Oskarżony wniósł o zarządzenie przerwy do następnego dnia, gdyż chciałby ustosunkować się do zeznań J. M. (1) i zgromadzić dowody potwierdzające złożone przez świadka zeznania. Sąd uwzględnił ten wniosek oskarżonego, a Przewodniczący zarządził przerwę w rozprawie do 13.11.2009 r. (k. 29604 akt).

W dniu 13.11.2009 r. oskarżony składał wyjaśnienia na okoliczność kontroli przeprowadzonych przez Urząd Skarbowy. Na wniosek oskarżonego przerwano rozprawę do 8.12.2009 r. (k. 297080. akt).

W dniu 7.12. 2009 r. do sądu wpłynął wniosek o wyłączenie sędziego (k. 29733 akt), a 8.12.2009 r. (k. 297360. akt) oskarżony oświadczył, że ewentualnie dalsze wyjaśnienia złoży po rozpoznaniu wniosku o wyłączenie sędziego.

Na kolejny termin, wcześniej planowany, oskarżony nie stawił się (k.29746 akt). Z kolei w dniu 29.12.2009 r. nie stawił się obrońca oskarżonego, pomimo zawiadomienia. Oskarżony oświadczył, że chce skonsultować ze swoim obrońcą, czy będzie składał dalsze wyjaśnienia (k. 29757 akt). Sąd uwzględnił wniosek oskarżonego i zarządził przerwę.

W dniu 28.01.2010 r. oskarżony kontynuował wyjaśnienia. Złożył je na temat kontroli skarbowych. Oświadczył, że źle się czuje i nie będzie dalej wyjaśniał. Wniósł o zarządzenie przerwy (k. 29943 akt). Sąd dopuścił dowód z opinii

biegłego na okoliczność stanu zdrowia oskarżonego, a w szczególności czy oskarżony może brać udział w rozprawie i składać wyjaśnienia. W tym celu zarządzono przerwę do 22.02.2010 r. (k. 29943 akt).

Biegły J. M. (2) dostarczył opinię, z której wynikało, że nie ma podstaw do przyjęcia, aby Z. M. (1) nie mógł stawać przed sądem i brać czynnego udziału w czynnościach procesowych. Stan zdrowia oskarżonego nie ograniczał czasowo możliwości jego uczestnictwa w rozprawie (k. 30009 akt).

Następnie oskarżony złożył wnioski dowodowe. Zarządzono przerwę w rozprawie, celem przeanalizowania złożonych wniosków (k. 30020-30022 akt). W dniu 23.02.2010 r. Sąd oddalił większość złożonych wniosków dowodowych, a część uwzględnił i zarządzono przerwę (k. 30028-30029 akt). W dniu 23.03.2010 r. Sąd przeprowadził część dopuszczonych dowodów, po czym zarządzono przerwę do 15.04.2010 r., celem wezwania świadków, którzy się nie stawili (k. 30106 akt). Tego dnia przesłuchano jednego ze świadków, po czym zarządzono przerwę w rozprawie do 13.05.2010 r., celem wezwania nieobecnego świadka (k. 30132 akt). Po przerwie świadek nie stawił się. Został przesłuchany na w dniu 2.06.2010 r. W tym dniu Sąd dopuścił szereg dowodów i celem ich przeprowadzenia – odroczył rozprawę do 15.07.2010 r. (k. 30202 akt). W tym dniu Sąd odczytał część dowodów z dokumentów, które wpłynęły do dnia rozprawy (k. 30261 akt). Podobne czynności zostały przeprowadzone w dniu 5.08.2010 r. (k. 30308 akt) oraz w dniu 9.09.2010 r. (k. 30329 akt), a także w dniu 14.10.2010 r. (k. 30382 akt).

W dniu 4.11.2010 r. Sąd oddalił wnioski dowodowe złożone przez oskarżonego. A nadto ujawnił dowody wnioskowane do odczytania na rozprawie oraz uprzedził strony o możliwości zmiany kwalifikacji prawnej zarzucanych oskarżonym czynów (k. 30427 akt) i celem udzielenia głosów stronom zarządzono przerwę w rozprawie do 9.12. 2010 r. Nie stawił się wówczas oskarżony Z. M. (1), usprawiedliwiając swoją nieobecność chorobą. Dlatego Sąd odroczył rozprawę do 17.12.2010 r. (k. 30438 akt). Sytuacja ta powtórzyła się w dniach: 17.12.2010 r. (k. 30447 akt), 29.12.2010 r. (k. 30466 akt), 24.01.2011 r. (k. 30493 akt) i 3.03.2011 r. (k. 30546 akt).

W dniu 21.03.2011 r. Sąd wznowił przewód sądowy. Oddalił wniosek o przesłuchanie świadków. Oskarżony złożył wniosek o odroczenie rozprawy i umożliwienie mu złożenia wyjaśnień w dniu 28.03.2011 r. Sąd umożliwił oskarżonemu składanie wyjaśnień w dniu 21.03.2011 r. Oskarżony przystąpił do składania wyjaśnień, a następnie oświadczył, że źle się czuje. Na polecenie Sądu wezwano Pogotowie (...). Po zbadaniu oskarżonego lekarz oświadczył, że oskarżony może brać udział w rozprawie. Po oświadczeniu lekarza Z. M. (1) oświadczył, że nie będzie dalej wyjaśniał. Sąd zamknął przewód sądowy, udzielił głosu stronom i wydał wyrok.

Mając to wszystko na uwadze nie można odpowiedzialnie stwierdzić, aby w toku postępowania sądowego, jak i postępowania przygotowawczego, oskarżony Z. M. (1) nie miał w pełni zagwarantowanego prawa do obrony materialnej. Wręcz przeciwnie – miał niczym nieskrepowaną możliwość korzystania z pomocy obrończej oraz swobodę składania wyjaśnień. Jedyne ograniczenia wynikały wyłącznie z jego woli. W szczególności wówczas, kiedy sam odmawiał złożenia wyjaśnień, przekładał czas ich złożenia, rezygnował z oświadczenia się co do wyjaśnień złożonych w postępowaniu przygotowawczym lub odmawiał udzielania odpowiedzi na zadawane mu pytania.

Nie ma więc żadnych rozsądnych powodów, w następstwie których można by uznać, że zarzut obrazy art. 6 k.p.k. i art. 175 § 1 k.p.k. jest uzasadniony.

W tym też świetle zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza sądowego, złożone w dniu 21 marca 2011 r., stwierdzające, że Z. M. (1) tamtego dnia nie może stawić się na rozprawie (k. 30543-30546 akt) traci wyrażnie na ostrości, kiedy dostrzec, że faktycznie oskarżony na rozprawie się stawił i brał stosunkowo aktywny w niej udział, skoro składał wówczas wyjaśnienia. Co więcej, Sąd Okręgowy dysponował aktualną opinią sądu-lekarską (k. 30543-30546 akt), zgodną z uprzednio wydaną (k. 30009 akt), z której wprost wynikało, że oskarżony może brać udział w rozprawie – co w istocie przecież się stało. Przedłożenie zatem odmiennego w swych wnioskach zaświadczenia lekarskiego nie pozbawiało Sąd Okręgowy możliwości oparcia się na opinii sądu-lekarskiej, poddanej racjonalnej ocenie (k. 30552 akt) i na tej podstawie stwierdzenie możliwości uczestnictwa oskarżonego w rozprawie.

Kolejny zarzut dotyczy, najogólniej rzecz ujmując, nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy wniosków dowodowych. Skarżący wyrok adw. B. G. sformułował taki zarzut w punkcie 2 swojej apelacji, natomiast adw. S. K. – w punkcie 1 swojej apelacji. Zarzuty te w istocie dotyczą tych samych kwestii, oparte są na podobnej argumentacji, co umożliwiałoby Sądowi Apelacyjnemu łączne ich omówienie.

I tak, w końcowym stadium postępowania sądowego oskarżony składał liczne wnioski dowodowe. Sąd pierwszej instancji odniósł się do tych wniosków. Analiza akt, zwłaszcza poczynając od tomu 149 (k. 29542-30551 akt), do tomu 155 wskazuje, że sąd uznając zasadność złożonego wniosku, przeprowadzał wnioskowany dowód. Część wniosków Sąd faktycznie oddalił, ale wówczas prawidłowo i przekonująco uzasadnił swoje stanowisko.

W związku z podnoszonymi w apelacjach zarzutami należy wskazać, że oddalenie przez sąd wniosku dowodowego którejkolwiek ze stron procesu, samo przez się, nie wskazuje jeszcze na naruszenie prawa do obrony lub zasady bezstronności. Jest tak już tylko dlatego, że możliwość oddalenia wniosków dowodowych została przecież przewidziana w ustawie (art. 170 § 1 k.p.k.).

Dostrzec przy tym trzeba, że składanie przez oskarżonego lub jego obrońcę licznych wniosków dowodowych odnośnie do okoliczności, które znane były oskarżonemu lub jego obrońcy już w chwili zakończenia postępowania przygotowawczego, składanie tych wniosków pod koniec, i tak bardzo długo toczącego się postępowania sądowego – ewidentnie świadczy o dążeniu do obstrukcji procesowej. Jest przy tym najzupełniej oczywiste, że sąd nie powinien do tego dopuścić. Temu służy m.in. przepis art. 170 § 1 k.p.k.

Analizując tezy dowodowe poszczególnych wniosków dowodowych (co nie dotyczy wniosku o przesłuchanie J. R.) zwraca uwagę to, że niejednokrotnie były one sformułowane wręcz w oderwaniu od wyjaśnień Z. M. (1) (k. 2998-2999, 3663 i 3713 akt), w których przyznawał swój wpływ na spółki.

Mając na uwadze powyższe argumenty Sąd Apelacyjny zaaprobował oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosków dowodowych zmierzających do przesłuchania: A. V., D. W., O. A., E. B., E. P., V. B., A. T., Z. W., J. A., J. Ł. i L. S. (2).

Sąd Okręgowy, każdorazowo, wydając postanowienie o oddaleniu wniosków dowodowych wskazywał podstawę prawną takiego postanowienia przewidzianą w art. 170 § 1 k.p.k. Niezasłużona jest więc krytyka zawarta w apelacji adw. B. G. co do tego, jakoby Sąd w sposób nieuprawniony rozszerzył zamknięty katalog podstaw prawnych oddalenia wniosku dowodowego.

W apelacji adw. S. K. sformułowano zarzuty obrazy przepisu art. 41 § 1 k.p.k. przez oddalenie wniosku o wyłączenie Sędziego (punkt 7 apelacji) oraz art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. „polegającą na tym, że Sędzia nie złożył żądania o wyłączenie siebie” (punkt 8 apelacji).

W dniu 7 grudnia 2009 r. obrońca oskarżonego złożył wniosek o wyłączenie sędziego orzekającego w przedmiotowej sprawie (k. 29733 akt). Jako podstawy wyłączenia sędziego autor wniosku podał oddalenie wniosku dowodowego oraz brak zawiadomienia prokuratury o tym, że świadkowie byli ponoć zastraszani.

Argumentacja zawarta w tym wniosku była niemożliwa do zaakceptowania.

Przede wszystkim sąd ma obowiązek rozpoznania wniosku dowodowego, czego nie można oczywiście utożsamiać z obowiązkiem uwzględnienia każdego wniosku dowodowego złożonego przez strony. Tym samym postanowienie o oddaleniu wniosku dowodowego, samo w sobie, nie może być podstawą wyłączenia sędziego.

In concreto oddalenie wniosku o przesłuchanie w charakterze świadków: A. V., D. W., O. A., E. B., E. Terminowej i W. B. było zasadne. Wniosek o przesłuchanie tych świadków Z. M. (1) złożył 3.04.2009 r. (k. 29286 akt). Świadkowie mieszkający w M., B. i N. mieli zeznawać na okoliczności towarzyszące zdarzeniom, które rozegrały się w Polsce, a więc na okoliczności, których nie byli świadkami, a z całą pewnością bezpośrednimi świadkami.

Symptomatyczne jest, że wskazane osoby były znane oskarżonemu od początku postępowania karnego. Postępowanie wszczęto w 2000 r. Tymczasem dopiero pod koniec procesu złożono ów wniosek dowodowy. Wniosek ten był ponawiany i konsekwentnie przez Sąd oddalany.

W takim stanie rzeczy Sąd Okręgowy zasadnie uznał, że wymienione we wniosku dowody nie są przydatne do stwierdzenia danych okoliczności i w istocie wniosek ten zmierza jedynie do przedłużenia postępowania (k. 29304 akt).

Powoływanie się na art. 304 § 2 k.p.k. w uzasadnieniu wniosku o wyłączenie sędziego nie jest w pełni zrozumiałe, skoro zeznania D. M. oraz J. T. podlegały przecież ocenie Sądu i to w jej efekcie Sąd odmówił wiarygodności ich zeznaniom w tej części, która dotyczyła braku swobody wypowiedzi. W końcu skarżący nie dostrzegł tego, że zeznania te nie stanowiły podstawy ustaleń faktycznych odnośnie czynów przypisanych Z. M. (1).

Skarżący w apelacji, stawiając omawiane zarzuty, odwołał się do swojego wniosku o wyłączenie sędziego. Apelacja nie zawiera innych argumentów, poza odwołaniem się do stanowiska zajętego w doktrynie. Z tym, że przytoczone stanowisko: „Sędzia nie jest bezstronny, gdy w procesie kieruje się osobistymi emocjami, uzewnętrznianymi w dowolny sposób”, nie ma żadnego oparcia w realiach tej sprawy.

III

Obie apelacje zarzucają obrazę przepisów prawa procesowego, a to: art. 4 k.p.k. i 424 k.p.k. (apelacja adw. B. G., w punktach 3 i 4) oraz art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., art. 410 k.p.k. w zw. z art. 2 Konstytucji RP, art. 424 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. (apelacja adw. S. K., w punktach: 3, 4, 5 i 6).

Zarzut ten jest chybiony z następujących powodów.

Otóż Sąd I instancji, za wyjątkiem zeznań J. R., wykorzystał w toku rozprawy głównej wszelkie istniejące możliwości dowodowej weryfikacji tez aktu oskarżenia i twierdzeń obrony, w granicach niezbędnych dla ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia kwestii sprawstwa, winy, kwalifikacji prawnej przypisanych czynów, a w końcowym rezultacie dla rozstrzygnięcia o prawnej odpowiedzialności oskarżonego Z. M. (1).

W szczególności Sąd meriti przesłuchał w toku rozprawy oskarżonego, w zakresie w jakim zdecydował się on na złożenie wypowiedzi przed Sądem, odczytując w pozostałym zakresie wcześniej składane przez niego wyjaśnienia. W sposób nienaganny Sąd przeprowadził dowody z zeznań świadków, w wypadkach dostrzeganych rozbieżności w treści oświadczeń składanych na kolejnych etapach postępowania w sprawie, lub niepamięci szczegółów zdarzenia, odczytując protokoły wcześniej złożonych przez nich zeznań.

W tej sprawie miała także znaczenie bezpośredniość postępowania dowodowego na rozprawie głównej. Nie ulega wątpliwości, że zasada bezpośredniości odgrywa obok zasady swobodnej oceny dowodów rolę trudną do przecenienia. To właśnie Sąd pierwszej instancji dowody z wyjaśnień oskarżonego, a także z zeznań świadków, przeprowadził bezpośrednio na rozprawie głównej, miał bezpośredni z nimi kontakt w toku realizacji czynności dowodowych, oceniał złożone przez oskarżonego wyjaśnienia kierując się zarówno ich treścią, jak też własnymi spostrzeżeniami i wrażeniami wynikającymi z zachowania się osób przesłuchiwanym, ich reakcji mentalnych na zadawane pytania, postawy w toku realizowanej czynności przesłuchania i stosunku do tej czynności. To właśnie ten bezpośredni kontakt z osobami przesłuchiwanymi stwarzał właściwe warunki dla oceny wiarygodności składanych przez nich wyjaśnień i zeznań.

W wyczerpującym uzasadnieniu pisemnym wyroku, sporządzonym starannie i z dbałością o uwzględnienie i szczegółową analizę wszelkich faktów w sprawie istotnych, Sąd meriti poddał wszechstronnej analizie logicznej zebrane dowody, w sposób w pełni przekonujący oraz zgodny ze wskazaniami wiedzy i życiowego doświadczenia, przedstawiając, na jakich przesłankach faktycznych i prawnych oparł swoje własne przekonanie odnośnie

wiarygodności tych dowodów, które Sąd włączył do faktycznej podstawy wyroku i dlatego nie dał wiary pozostałym dowodom. Wnioski ocenne Sądu wyprowadzone zostały z całokształtu okoliczności ujawnionych podczas przewodu sądowego (art. 410 k.p.k.), zgodnie z dyrektywami prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.) i bezstronności (art. 4 k.p.k.); a tym samym nie wykraczają one poza granice ocen zakreślonych dyspozycją art. 7 k.p.k.

Zasadnym w tej sytuacji będzie przypomnienie utrwalonego od lat poglądu sformułowanego tak w doktrynie, jak też w judykaturze, że ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd meriti w toku rozprawy głównej mogą być skutecznie zakwestionowane, a ich poprawność zdyskwalifikowana, wtedy dopiero, gdyby w procesie dochodzenia do nich Sąd uchybił dyrektywom art. 7 k.p.k., pominął istotne w sprawie dowody, lub oparł się na dowodach na rozprawie nieujawnionych, sporządził uzasadnienie niezrozumiałe, nadmiernie lapidarne, wewnętrznie sprzeczne bądź sprzeczne z regułami logicznego rozumowania, wyłączające możliwość merytorycznej oceny kontrolno-odwoławczej. Zarzut przy tym obrazę przepisu art. 7 k.p.k. i w związku z tym dokonania błędnych ustaleń faktycznych może być skuteczny tylko wtedy, gdy skarżący wykaże, że sąd orzekający – oceniając dowody – naruszy zasady logicznego rozumowania, nie uwzględni przy ich ocenie wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego. Ocena dowodów dokonana z zachowaniem wymienionych kryteriów pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k., gdy nadto sąd nie orzeknie, z obrazą art. 410 k.p.k. i art. 424 § 2 k.p.k. oraz nie uchybi dyrektywie art. 5 § 2 k.p.k. Tego rodzaju uchybień, tak w procesie dokonywania ustaleń faktycznych, jak też w odniesieniu do uzasadnienia wyroku Sądu meriti, sąd odwoławczy – jak wyżej wskazano – nie stwierdził i ich istnienia w żadnym stopniu nie uwiarygodnił skarżący.

Wbrew temu co wynika z apelacji dowody, które podlegały weryfikacji Sądu Okręgowego, ocenione zostały zgodnie z regułami swobody określonymi w art. 7 k.p.k., a swoje w tym względzie stanowisko Sąd ten w sposób należyty umotywował w pisemnym uzasadnieniu wyroku.

Zasada swobodnej oceny dowodów (art. 7 k.p.k.) nie daje podstaw do apriorycznego preferowania lub dyskwalifikowania jednych dowodów na rzecz drugich i to według klucza najkorzystniejszego dla oskarżonego. Mając na uwadze zasady prawa dowodowego o wartości dowodowej nie decyduje to czy poszczególne dowody są korzystne albo niekorzystne dla oskarżonego, ale treść każdego z dowodów konfrontowana z innymi dowodami. Istotne także jest, by - tak jak w przedmiotowej sprawie uczynił to Sąd Okręgowy - stanowisko takie zostało należycie i przekonująco uzasadnione, a ocena ta była wszechstronna i wnikliwa. Słusznie więc, bo zgodnie z tymi zasadami, postąpił Sąd Okręgowy, kiedy preferencjom tym nie uległ.

Odmierna ocena dowodów, korzystna dla oskarżonego, jest naturalnie prawem apelujących. Nie wynika z niej jednak samo przez się, by ocena dokonana w sprawie przez Sąd Okręgowy charakteryzowała się dowolnością.

Sąd orzekający ma prawo, a nawet obowiązek, oceniania wszystkich dowodów przeprowadzonych w sprawie. Wymóg, aby podstawę wyroku stanowił całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej (art. 410 k.p.k.), oznacza konieczność znajdowania się w polu uwagi sądu w chwili rozstrzygnięcia wszystkich okoliczności. Nie chodzi zaś o to, aby orzeczenie zapadło na podstawie wykluczających się dowodów, bo jest to oczywiście niemożliwe. Sąd ma prawo oprzeć się na jednych dowodach, a pominąć inne, jeśli ich treść jest rozbieżna. W takiej sytuacji istota rozstrzygnięcia polega na daniu priorytetu niektórym dowodom. Obowiązkiem sądu jest wówczas wskazanie, dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych (art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Z obowiązku tego Sąd Okręgowy wywiązał się należycie. Sąd ten bowiem wnikliwie analizował wyjaśnienia oskarżonego oraz zeznania świadków i logicznie wykazał, które i dlaczego oraz w jakim zakresie są wiarygodne. Ocenę tę przeprowadzono z poszanowaniem zasady obiektywizmu, na podstawie wszechstronnej analizy całokształtu materiału dowodowego. Nie wykazuje ona błędów natury faktycznej (niezgodności z treścią dowodów) czy logicznej (błędności rozumowania i wnioskowania) i jest zgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a więc w sposób odpowiadający zasadzie swobodnej oceny dowodów określonej w art. 7 k.p.k.

Ewentualne zastrzeżenia co do oceny wiarygodności konkretnego dowodu lub grupy dowodów rozstrzygane mogą być jedynie na płaszczyźnie utrzymania się przez sąd w granicach sędziowskiej swobody ocen, wynikającej z treści art. 7

k.p.k., lub też przekroczenia przez sąd tych granic i wkroczenia w sferę dowolności ocen, a tego w żadnej apelacji nie wykazano.

IV

Odnosząc się szczegółowo do apelacji obrońców oskarżonego, w zakresie w jakim nie uczyniono tego dotychczas, należy podnieść, co następuje.

W punkcie pierwszym zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy przyjął, że Z. M. (1) w okresie od 26 maja 1999 r. do 14 kwietnia 2000 r. w warunkach czynu ciągłego jako prokurent spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Ltd. oraz faktyczny decydent w spółkach prawa handlowego E., J. i innych :

- a) kierował działalnością przestępczą polegającą na wyłudzeniu kredytów bankowych przez inne osoby,
- b) wyłudzenie kredytów miało miejsce w oparciu o dokumentację zawierającą nieprawdziwe dane lub nierzetelne oświadczenia istotne dla uzyskania kredytów,
- c) w powyższy sposób doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez banki na kwotę 22.445.000zł,
- d) wyłudzenie kredytów nastąpiło poprzez podpisanie następujących umów :

1. w dniu 26 maja 1999r. we W. wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. J. :

- doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...),
- we wniosku kredytowym zatajono fakt zadłużenia J. z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w Banku (...) S.A. – Oddział K. K. w wysokości 5.000.000zł. oraz (...) Banku S.A. – Oddział w R. w wysokości 5.000.000zł.,
- w powyższy sposób wyłudził kredyt obrotowy w kwocie 495.000 zł.

2. w dniu 28 lipca 1999 r. w K., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu (...) Co. Ltd.:

- doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) Ltd. umowy kredytowej nr (...) z (...) S.A. O/K.,
- doprowadził do zawarcia umowy przewłaszczenia ciągnika siodłowego (...) wartości 365.008,69 zł. oraz wtryskarki wartości 772.401,19 zł., które to urządzenia nie były własnością (...) Co. Ltd. gdyż były przedmiotem umów lasingowych,
- wprowadził w błąd bank kredytujący w zakresie skuteczności zabezpieczenia kredytu,
- w powyższy sposób wyłudził kredyt na działalność gospodarczą w kwocie 4.350.000 zł.

3. w dniu 31 sierpnia 1999 r. w G., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem (...) Co. Ltd.:

- doprowadził do podpisania umowy kredytowej nr (...) z Bankiem (...) w G.,
- we wniosku kredytowym zatajono fakt zaciągnięcia kredytu przez (...) Co. Ltd. w wysokości 4.350.000 zł. w Banku (...) S.A. – Oddział K.,
- w powyższy sposób wyłudził kredyt w kwocie 900.000 zł.

4. w dniu 27 grudnia 1999 r. w K., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. J.:

- doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...) z (...) S.A. O/K.,

- we wniosku kredytowym pominięto istnienie zobowiązań (...) spółki (...) z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w kwotach 495.000 zł, 5.000.000 zł., 5.000.000 zł., 1.755.000 zł. i 1.000.000 zł. w Banku (...) S.A. – O/K., (...) Banku S.A. – O/R., i Banku (...) S.A. – O/K. K.,

- prawne zabezpieczenie kredytu stanowiła nierealna hipoteka kaucyjna w wysokości 5.000.000 zł. na nieruchomości objętej księgą wieczysta nr (...), prowadzonej przez Sąd Rejonowy Wrocław-Krzyki,

- w powyższy sposób wyłudził kredyt dyskontowy w kwocie 5.000.000 zł.

5. w dniu 14 stycznia 2000 r. w G., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem spółki z o.o. J. :

- doprowadził do zawarcia przez spółkę (...) umowy kredytowej nr (...) z Bankiem (...) S.A. O/J.,

- we wniosku kredytowym zatajono fakt zadłużenia spółki (...) z tytułu wcześniej zaciągniętych kredytów w kwotach 495.000 zł. oraz po 5.000.000 zł. w Banku (...) S.A. O/W., Banku (...) S.A. O/K., (...) Banku S.A. O/R., oraz Banku (...) S.A. O/K.,

- w powyższy sposób wyłudził kredyt obrotowy w kwocie 1.900.000 zł.

6. w styczniu 2000 r. w G., wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu (...) Co. Ltd. :

- doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...) przez (...) Co. Ltd. z Bankiem (...) S.A. O/G.,

- wprowadził w błąd bank kredytujący co do skuteczności zabezpieczenia kredytu gdyż doprowadził do zawarcia umowy przewłaszczenia na rzeczy ruchomej nie będącej własnością (...) Co. Ltd., na której to rzeczy było też już dokonane zabezpieczenie innego kredytu,

- w powyższy sposób wyłudził kredyt w kwocie 1.100.000 zł.

7. w dniu 31 stycznia 2000 r. w R., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. J. :

- doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...) (...) przez spółkę (...) z (...) Bankiem S.A. O/J.,

- we wniosku kredytowym zatajono fakt zadłużenia spółki (...) z tytułu zaciągniętych kredytów w kwotach 5.000.000 zł., 495.000 zł., 5.000.000 zł., 1.755.000 zł. oraz 1.900.000 zł. w Banku (...) S.A. O/K., w Banku (...) S.A. O/W., w Banku (...) S.A. O/K. K. oraz w Banku (...) S.A. O/G.,

- w powyższy sposób wyłudził kredyt dyskontowy w kwocie 5.000.000 zł.

8. w dniu 8 lutego 2000 r. w G., wspólnie i w porozumieniu ze S. G. – prezesem zarządu spółki z o.o. J. :

- doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...) przez spółkę (...) z Bankiem (...) S.A. O/J.,

- we wniosku kredytowym zatajono fakt zadłużenia spółki (...) z tytułu wcześniej zaciągniętego kredytu w wysokości 495.000 zł. w Banku (...) S.A. O/W. oraz zadeklarowano zabezpieczenie kredytu w oparciu o nierealną hipotekę kaucyjną w kwocie 1.500.000 zł. na nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Wrocław-Krzyki,

- w powyższy sposób wyłudził kredyt w kwocie 1.500.000 zł.

9. w dniu 14 kwietnia 2000 r. w G., wspólnie i w porozumieniu z J. P. – prezesem zarządu spółki z o.o. E. :

- doprowadził do zawarcia umowy o kredyt nr (...) przez spółkę (...) z Bankiem (...) S.A. O/G.,

- doprowadził do zawarcia umowy zastawu rejestrowego nr (...) dotyczącego majątku ruchomego kredytobiorcy, mającego postać papieru do opakowań i preform PET o wartości 3.413.934,44 zł, a nadto cesji praw z polisy ubezpieczeniowej (...), obejmującej powyższe mienie, który to zastaw rejestrowy miał być prawnym zabezpieczeniem spłaty kredytu, wprowadzając w błąd bank kredytujący co do istnienia i wartości owego mienia ruchomego, faktycznie nie będącego w posiadaniu spółki (...),

- w powyższy sposób wyłudził kredyt obrotowy w wysokości 2.200.000 zł.

Do poczynienia takich ustaleń upoważnia szereg dowodów, prawidłowo wskazanych w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Są to dowody z dokumentów w postaci: wniosków kredytowych, umów kredytowych, zabezpieczeń kredytów, braku spłaty kredytów i działań banków w związku z brakiem spłat kredytów.

Obok dowodów z dokumentów istotne w tej sprawie są również osobowe źródła dowodowe.

W pierwszej kolejności należy odwołać się do wyjaśnień złożonych przez J. M. (1), a podtrzymanych w trakcie składania zeznań na rozprawie 13.04.2007 r. (k. 27409 i nast.), 17.05.2007 r. (k. 27469 i nast.) oraz 27.01.2009 r. (k. 29116 i nast.).

Słuchany jako świadek J. M. (1) jednoznacznie zeznał, że każdy kredyt załatwiał Z. M. (1). Decyzje finansowe oskarżony podejmował bez konsultacji. Sam chciał zarządzać wszystkimi firmami. Pieniądze z jednej spółki zabierał do drugiej. Środki przepływały z jednej spółki do drugiej, a z tej do następnej i dalej do jakiejś spółki, o której nie mieli pojęcia prezesi spółek.

Składając wyjaśnienia 24.11.2000 r. (k. 3912 akt) J. M. (1) podał, że jest pewien, że przed przyznaniem ostatniego kredytu w wysokości 5.000.000 zł w grudniu 1999 r. dla spółki (...) (pkt 4) wiedział, tak jak S. G., że nie będzie można zabezpieczyć tego kredytu hipoteką. Informowali oskarżonego, że trzeba wycofać się z tego kredytu, ponieważ kredyt ten nie będzie miał żadnego zabezpieczenia i jego spłata będzie bardzo trudna, gdyż Urząd Skarbowy zaczął blokować konta bankowe (...) Co. Ltd. i zajmować majątek spółki. Z. M. (1) zapewniał, że wszystko jest ustalone z dyrektorem banku, który wie o wszystkim. Było to nie prawdą. Nie dokonano wpisu w księdze wieczystej. Z. M. (1) w czasie rozmów w banku proponował inne zabezpieczenia, które także były nierealne, gdyż te zabezpieczenia zostały już zaproponowane jako zabezpieczenia kredytów w innych bankach.

Co do kredytu zaciągniętego w dniu 28.07. 1999 r. w (...) S.A. O/K. (pkt 2), J. M. (1) wyjaśnił, że z polecenia Z. M. (1) przygotował dokumentację niezbędną do ubiegania się o kredyt – w tym wykaz środków trwałych. Formę zabezpieczenia kredytu ustalił Z. M. (1) z dyrektorem R. wpisując ciągnik siodłowy (...) i wtryskarkę, które były własnością leasingodawców, jako zabezpieczenie kredytu. Z. M. (1) wiedział, że zarówno ciągnik jak i wtryskarka są w leasingu, ponieważ to on prowadził wszelkie rozmowy z przedstawicielami firm leasingowych odnośnie zasad, kwot i terminów spłat. Ponadto był obecny przy podpisywaniu umowy leasingowej. Z. M. (1) nie podpisywał się pod umowami kredytowymi jako prokurent. Kilkakrotnie rozmawiał na ten temat z Z. M. (1). Ten powiedział mu, że nie wchodzi to w rachubę, ponieważ mogą „wyjść” powiązania kapitałowe między spółkami. Po przyznaniu tego kredytu nawet nie próbowano go spłacać (k. 4105 akt).

Z. M. (1) prowadził wszystkie rozmowy odnośnie zawieranych kredytów i umów handlowych. Siostra żony Z. K. Karabin była współniczką spółki (...) (k. 3915 akt). J. M. (1) wskazał również jakie spółki kontrolował Z. M. (1) i w jaki sposób to robił (k. 3915 akt). Trudności w działalności spółek zaczęły się, gdy PFRON wstrzymał wszelkie dotacje. Pieniądze, które wpływały na konta spółek były następnie przekazywane do innych spółek.

Kredyty dla spółki (...) Ltd. były udzielane nieprawidłowo. Dane odnośnie prawnego zabezpieczenia udzielanych kredytów nie były zgodne z prawdą – otrzymywane pieniądze w wysokości 0,5% od udzielonego kredytu gwarantowały Z. M. (1), że nie sprawdzano zabezpieczenia prawnego (k. 3916 akt).

W kolejnych wyjaśnieniach złożonych 29.11.2000 r. (k. 3930-3936 akt) J. M. (1) wskazał, że po jego tymczasowym aresztowaniu oskarżony skontaktował się z jego żoną, której powiedział, że opłacił adwokata dla J. M. (1) z tej samej kancelarii, z której adwokat będzie sprawował jego obronę.

Wyjaśnił również, że pomiędzy spółkami (...) były zawierane kontrakty handlowe o bardzo dużej wartości. Im wyższa wartość kontraktu, tym większy podatek VAT. Podatek odprowadzany był do PFRON, a stamtąd był odzyskiwany.

Z. M. (1) decydował o zawieraniu transakcji handlowych. J. M. (1) dokładnie opisał mechanizm tych transakcji (k. 3933 akt), który sprowadzał się do „przepuszczania towaru” przez spółki po to, aby powstał duży podatek VAT, który można było odprowadzić do PFRON, a następnie go odzyskać. Z. M. (1) każdorazowo wydawał polecenia co do konkretnych transakcji, ich wysokości i terminów realizacji. Powiedział oskarżonemu, że produkują VAT. Sprzeciwienie się Z. M. (1) było jednoznaczne ze zwolnieniem z pracy.

W wyjaśnieniach złożonych 05.01.2000 r. (k. 3950 akt) J. M. (1) wskazał na okoliczności związane z zawarciem umowy o kredyt nr (...) w (...)/G.. Podał, że wszelkie rozmowy związane z udzieleniem tego kredytu prowadził Z. M. (1). On również dostarczył wykaz środków trwałych. Wraz z umową kredytową została zawarta umowa przewłaszczenia wtryskarki wartości 772.000 zł, nie będącej własnością kredytobiorcy, gdyż wtryskarka była leasingowana, a nadto stanowiła już zabezpieczenie kredytu zaciągniętego w (...)/K. - na podstawie umowy z 28.07.1999 r. o nr (...).

Składając wyjaśnienia 03.12.2001 r. (k. 4076 akt) podał okoliczności związane z udzielaniem kredytów firmom kontrolowanym przez Z. M. (1). Wskazał, że kredyty były „dziwnie” udzielane. Nie dochowywano normalnych procedur kredytowych. Pracownicy banku nie przyjeżdżali do firmy, nie oglądali majątku. Dokumenty kredytowe nie były sprawdzane. Jechał do banku podpisać już uzgodnioną i przygotowaną do podpisu umowę.

W wyjaśnieniach z dnia 25.03.2002 r. (k. 4097 akt) po raz kolejny wskazał, że Z. M. (1) decydował o całej działalności gospodarczej i (...) spółki (...). Ltd. (...) księgowo-kasowe w całości wykonywały polecenia Z. M. (1). Był samodzielnym prokurentem tej spółki.

Okoliczności zawarte w wyjaśnieniach J. M. (1) znajdują poparcie w wyjaśnieniach i zeznaniach S. G..

S. G., zeznając na rozprawie w dniu 23.03.2007 r. (k. 27387 akt), podał, że zaciąganie kredytów odbywało się na polecenie Z. M. (1) we wskazanych przez niego bankach. Wskazywał osoby, z którymi należało się kontaktować. Spółka (...) była uzależniana od oskarżonego. Był on pomysłodawcą spółek. Firmy lub osoby, które były właścicielami tych spółek miały powiązania z Z. M. (1). W spółce (...) współwłaścicielem była siostra żony oskarżonego. Te zeznania oraz zeznania złożone na rozprawie w dniu 12.04.2007 r. (k. 27401 akt) S. G. podtrzymał na rozprawie w dniu 11.03.2008 r. (k. 28206 akt).

Składając wyjaśnienia 05.02. 2000 r. (k. 4159 akt) podał, że Z. M. (1) zachowywał się jak właściciel (...)u. Zabezpieczenie kredytu z dnia 27.12.1999 r. zaciągniętego w K. (pkt 4) w postaci hipoteki zaproponował Z. M. (1). W chwili podpisania umowy istniał spór dotyczący własności tej nieruchomości. Oskarżony zapewniał, że w przypadku gdyby to zabezpieczenie okazało się nieskuteczne, to nowy właściciel umożliwi wpis do hipoteki. Zabezpieczenie hipoteczne faktycznie okazało się bezskuteczne (k. 532 akt). W czasie zaciągania kredytu sytuacja finansowa spółki nie była dobra.

W wyjaśnieniach złożonych 01.03. 2001 r. S. G. wymienił spółki kontrolowane przez Z. M. (1) (k. 4201 akt). Wskazał również banki, w których spółka (...) zaciągała kredyty. Kredyty były zaciągane przez oskarżonego na zasadzie „układów”. Wątpliwości budził fakt szybkości przyznawania kredytów i brak reakcji banku na sytuację finansową spółki. Z. M. (1) przyjeżdżał i mówił, że są potrzebne określone dokumenty. Dostawał je i jechał z nimi do banku, po czym telefonował i mówił, że umowa czeka na podpis. Wnioski i informacja o (...) były rzetelne poza informacjami o kredytach (k. 4203 akt).

W kolejnych wyjaśnieniach S. G. opisał okoliczności zawierania umów kredytowych w (...) /W., w (...) /K., w (...) /G. i w (...) Banku (...) /R. (k. 4233 i k. 4239-4243 akt). W dalszych wyjaśnieniach (k. 4248 akt) ponownie wskazał, że umowy kredytowe oraz warunki ich zabezpieczenia były negocjowane przez Z. M. (1).

Słuchany 15.10.2002 r. (k. 4345-4347 akt) ponownie szczegółowo opisał okoliczności związane z zaciąganiem kredytów przez spółkę (...) w (...) /K.. Te wyjaśnienia przemawiają za trafnością dokonanych ustaleń przez Sąd Okręgowy.

Przedstawione wyżej dowody znajdują również potwierdzenie w zeznaniach i wyjaśnieniach A. G. (1).

Składając zeznania na rozprawie w dniu 17.04.2007 r. i 18.05.2007 r. (k. 27428 i 27476 akt) A. G. (1) podała, że Z. M. (1) decydował o wszystkim w spółce (...). Uczestniczył w rozmowach z bankami i to właśnie on decydował o formach zabezpieczeń udzielanych kredytów. We wnioskach kredytowych nie były wpisywane zobowiązania spółki (...). Z. M. (1) nie życzył sobie, aby wpisywano kwoty zobowiązań wobec innych banków do wniosków kredytowych. Mówił, żeby nie uzupełniać wniosków kredytowych o te dane. Przytoczone zeznania oraz wyjaśnienia złożone przez A. G. (1) podtrzymała ona na rozprawie w dniu 26.03.2008 r. (k. 28237 akt).

Oceniając trafność ustaleń w zakresie czynów przypisanych Z. M. (1) należy odwołać się również do zeznań i wyjaśnień J. P.. Składając zeznania na rozprawie w dniu 22.06.2007 r. i 05.07.2007 r. (k. 27528 i 27546 akt) J. P. podał, że oskarżony był faktycznym właścicielem firm. Zawoził dokumentację do banku. Decydował o przeznaczeniu kredytu. Był pomysłodawcą kredytu w (...) /W.. Na rozprawie w dniu 01.04.2008 r. (k. 28240 akt) J. P. podtrzymał swoje zeznania oraz wyjaśnienia.

Składając wyjaśnienia w dniu 28.06.2001 r. podał (k. 4605–4609 akt) okoliczności związane z udzieleniem kredytu przez Bank (...) /G. w dniu 14.04.2000 r. (pkt 9). Wskazał, że pomysłodawcą zaciągnięcia kredytu był Z. M. (1). On wskazał mu bank w G.. Po otrzymaniu informacji o udzieleniu kredytu w wysokości 2.200.000 zł, skontaktował się z oskarżonym w sprawie zabezpieczenia kredytu, co wcześniej było umówione. Usłyszał, że oskarżony przyjedzie osobiście do banku. Jako zabezpieczenie przyjęto mienie ruchome o wartości 3.934.908,43 zł. Ta kwota była sumą dwóch umów na zakup preform i papieru do automatu pakującego cukier. Faktycznie nie było towaru, który miał zabezpieczać umowę kredytową. A nadto zabezpieczeniem kredytu było ubezpieczenie tego towaru, którego nie było. Umowę ubezpieczenia podpisał z córką Z. M. (1), K. M., która była też agentem ubezpieczeniowym (k. 462-466 akt). Nie opłacał polis. Z. M. (1) polecił opłacić mu polisy. Środki zostały przelane do spółki (...). Ltd. na zakup cukru. Dostawa cukru została zrealizowana na tylko za 3000 zł.

W związku z omawianym zarzutem dostrzec również trzeba zeznania E. L., zatrudnionej w tym czasie w banku w G. (k. 27512 akt, rozprawa w dniu 19.06.2007 r.). E. L. zeznała, że przy udzielaniu kredytów firmom związanym z Z. M. (1) nie były spełnione procedury obowiązujące w banku w G.. Większość kredytów była załatwiana w gabinecie L. K. (1). Dyrektor nakazywał przygotować umowę. Przy udzielaniu kredytów firmom (...) były braki w potrzebnych dokumentach. Dokumentacja była uzupełniana dopiero przed kontrolą. Wskazała, że firma (...) miała ujemne kapitały. Nie powinien być udzielony tej spółce kredyt umową nr (...) z 14.04.2000 r. (k.6167 akt).

Także świadkowie A. B. i M. S. (1), na rozprawie w dniu 06.07.2007 r. i w dniu 06.05.2008 r. (k. 27557 i 28319 akt), zeznały, że decydemtem we wszystkich spółkach był Z. M. (1). Jego polecenia były ważniejsze niż prezesa.

W punkcie drugim zaskarżonego wyroku ustalono, że Z. M. (1) 28 stycznia 1999 r. we W., działając wspólnie i w porozumieniu z J. M. (1) – prezesem zarządu (...) Co. L., w celu uzyskania przez spółkę (...) Ltd. kredytu obrotowego w wysokości 2.848.000 zł w Banku (...) S.A. O/W., przedłożył do umowy kredytowej nr (...) podrobiony weksel wraz z poręczeniem wekslowym Zakładu Pracy (...) S.A. z B., jako prawne zabezpieczenie tego kredytu udzielonego spółce (...). Ltd.

Powyższe ustalenia Sąd pierwszej instancji poczynił w oparciu o dowody: z dokumentów (k. 9832-9833 i 13167-13168 akt), z opinii biegłego J. F. (k. 13129 i 29174 akt), zeznania A. D. (k. 1874-1877 i 28351-28352 akt) oraz wyjaśnienia J. M. (1).

Z zeznań A. D. jednoznacznie wynika, że jego firma nie udzielała prawnego zabezpieczenia kredytu. Podpis na wekslu oraz na poręczeniu wekslowym nie są jego podpisami. Biegły potwierdził zeznania A. D.. Wskazał również, że podpisy zostały nakreślone przez J. M. (1).

Z przytoczonych już wyżej dowodów, w tym wyjaśnień J. M. (1), jednoznacznie wynika, że wszelkie decyzje związane z zaciąganiem kredytów oraz ich zabezpieczeniem podejmował Z. M. (1). Potwierdzeniem tej oceny są również wyjaśnienia J. P.. Wskazał on, na mechanizm zaciągania kredytów przez Z. M. (1) w pokrzywdzonym banku. Wyjaśnił, że 29.06.1999 r. zatelefonował do niego Z. M. (1). Poinformował go, że ma jechać do Banku (...) we W., gdzie ma podać, że jest prezesem spółki (...) w K. i ma zaciągnąć kredyt. Nie podał w jakiej wysokości. Na zastrzeżenie, że nie ma dokumentów - Z. M. (1) odpowiedział, że nie ma się czym martwić, ponieważ wszystko jest załatwione w (...) /W. (k. 4545-4547 akt).

To prawda, że z wyjaśnień J. M. (1) (k. 3949 akt) wynika, że to Z. M. (1) sfalszował podpis. Te wyjaśnienia są zgodne z wyjaśnieniami S. G. (k. 4168 i k. 4342 akt) który podał, że weksel podpisał oskarżony za przedstawiciela (...).

Badania pisma ręcznego wykazały natomiast, że podpis został sfalszowany przez J. M. (1). Brak jest podstaw do kwestionowania wniosków zawartych w opinii biegłego. W tej mierze przekonują jednak zeznania J. M. (1), że wykonywał polecenia Z. M. (1) i z nim współdziałał przy zawieraniu umów kredytowych. Do takiej oceny upoważniają wyjaśnienia J. P., czy też S. G. oraz zeznania A. G. (1) (k. 27477 akt). Świadek ta zeznała, podobnie jak wyżej wymienieni, że o formach zabezpieczeń kredytów decydował oskarżony. Stąd też, kierując się zasadą wyrażoną w art. 7 k.p.k., należało przyjąć, że J. M. (1) nie działał sam i z własnej inicjatywy.

Sąd Okręgowy ustalił w punkcie trzecim zaskarżonego wyroku, że Z. M. (1) w dniu 29 czerwca 1999 r. we W., działając wspólnie i w porozumieniu z J. P. – prezesem zarządu spółki z o.o. (...) K. Co. Ltd. zakład pracy chronionej wyłudził kredyt dyskontowy w wysokości 495.000 zł. na szkodę Banku (...) S.A. O/W. nie mając możliwości, ani zamiaru spłaty tego kredytu.

Oceniając trafność ustaleń poczynionych odnośnie tego czynu przypisanego Z. M. (1), należy raz jeszcze odwołać się do zeznań i wyjaśnień J. P..

Składając zeznania na rozprawie w dniu 22.06.2007 r. i 05.07.2007 r. (k. 27528 i 27546 akt) J. P. podał, że oskarżony był faktycznym właścicielem firm. Zawoził dokumentację do banku. Decydował o przeznaczeniu kredytu. Był pomysłodawcą kredytu w (...) /W.. Na rozprawie w dniu 01.04.2008 r. (k. 28240 akt) J. P. podtrzymał swoje zeznania oraz wyjaśnienia.

Składając wyjaśnienia w dniu 21.03.2001 r. podał (k. 4546 – 4548 akt), że kredyt udzielony przez (...) /W. został, zgodnie z poleceniem Z. M. (1), od razu przelany na konto (...), jako przedpłata do umowy na preformy. W rozmowie z prezesem (...) dowiedział się, że Z. M. (1) zabrał wszystkie pieniądze, które zostały przelane do tej spółki na zakup towaru i dlatego nie może dokonać zakupu zamówionych towarów. Świadek zeznał również, że w spółkach, na które wpływ miał Z. M. (1) nie chodziło o realizację transakcji handlowych. Działalność handlowa wszystkich spółek oskarżonego zmierzała do „wyciągnięcia” podatku VAT i kredytów z banków. Tak uzyskiwane pieniądze Z. M. (1) lokował w nieruchomościach.

W punkcie czwartym zaskarżonego wyroku sąd pierwszej instancji ustalił, że Z. M. (1) w okresie od maja do listopada 2000 r. w G., działając czynem ciągłym, jako prokurent (...) (...) spółki z o.o., wspólnie i w porozumieniu z K. M. – prezesem zarządu tej spółki oraz innymi osobami doprowadził Bank (...) S.A. O/G. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej wartości 9.790.000 zł, wprowadzając ten bank w błąd co do zamiaru spłaty kredytów oraz realności proponowanych form ich zabezpieczenia. Sąd Okręgowy ustalił, że Z. M. (1) kierował działaniami osób w zakresie

zaciągania kredytów przez spółki (...) oraz (...) D. poprzez ustalenie miejsca, czasu, wysokości, sposobu zabezpieczania kredytów oraz przeznaczania uzyskanych pieniędzy pochodzących z tych kredytów. I tak :

1) w maju 2000 r. wprowadził w błąd Bank (...) S.A. O/G. przy zawieraniu umowy kredytowej nr (...) przez (...) (...) w ten sposób, że we wniosku kredytowym pominięto powiązanie personalne K. M. z Z. M. (1), a przez to z innymi podmiotami gospodarczymi korzystającymi z kredytów bankowych oraz weksel in blanco, będący prawnym zabezpieczeniem kredytu mimo wiedzy, że nie zostanie on wykupiony wobec braku pokrycia w majątku firm, a nadto nie ustanowił wymaganej umową kredytową hipoteki na nieruchomości położonej w W. Leśnym dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...),

2) w maju 2000 r. w G. wyłudził kredyt w kwocie 1.800.000 zł w ten sposób, że doprowadził do zawarcia przez (...) (...) spółka z o.o. z Bankiem (...) S.A. O/G. umowy nr (...) o kredyt w wysokości 2.500.000 zł, zmniejszonej następnie do 1.800.000 zł. We wniosku kredytowym pominął informację o powiązaniu personalnym K. M. z Z. M. (1), a przez to z innymi podmiotami gospodarczymi również korzystającymi z kredytów bankowych. Kredyt zabezpieczył wekslem in blanco mimo świadomości, że nie zostanie on wykupiony z uwagi na sytuację finansową firmy oraz wpisem do hipoteki nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy Wrocław-Krzyki prowadzi księgę wieczystą o nr (...) wiedząc, że ustanowienie hipoteki będzie niemożliwe z uwagi na fakt, że wskazana nieruchomość nie była własnością kredytobiorcy,

3) w sierpniu 2000 r. w G. wyłudził kredyt w wysokości 830.000 zł w ten sposób, że doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...) przez (...) (...) spółka z o.o. z Bankiem (...) S.A. O/G., stosując zabezpieczenia kredytu jak wskazano w punkcie drugim oraz nie informując o faktach jak w punkcie drugim,

4) w sierpniu 2000 r. w G. wyłudził kredyt w wysokości 1.600.000 zł w ten sposób, że doprowadził do zawarcia przez (...) (...) spółka z o.o. z Bankiem (...) S.A. O/G. umowy kredytowej nr (...) oraz podpisania aneksu nr (...) o kredyt w wysokości 1.600.000 zł. w oparciu o wniosek kredytowy, w którym pominięto informacje o powiązaniach personalnych K. M. z Z. M. (1), o których mowa w punkcie drugim. Jako zabezpieczenie kredytu wskazano weksel in blanco przy świadomości, że nie zostanie on wykupiony z uwagi na brak środków finansowych. Dla zabezpieczenia kredytu nakłonił K. M. do podpisania w imieniu wskazanej spółki (...) aneksu z 2 marca 2001 r. zobowiązującego ją do ustanowienia hipoteki zabezpieczającej kredyt na nieruchomości objętej księgą wieczystą o nr (...) – obręb W. prowadzonej w Sądzie Rejonowym Wrocław-Krzyki, mimo wiedzy, że ustanowienie nie będzie możliwe z uwagi na brak tytułu własności ze strony spółki (...) oraz brak pełnomocnictwa do ustanowienia hipotek ze strony Z. M. (1),

5) w dniu 30 listopada 2000 r. w G. wyłudził kredyt w wysokości 160.000 zł w ten sposób, że doprowadził do zawarcia przez (...) (...) spółka z o.o. z Bankiem (...) S.A. O/G. umowy kredytowej nr (...) w oparciu o wniosek kredytowy, w którym nie ujawniono informacji, o których mowa w punkcie drugim oraz zastosowano weksel in blanco jako prawne zabezpieczenie kredytu mimo świadomości, że weksel nie zostanie wykupiony ze względu na brak środków finansowych,

6) w maju 2000 r. wyłudził kredyt w wysokości 3.500.000 zł w ten sposób, że doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...) przez (...) D., mimo braku zdolności kredytowej ze strony tej spółki,

7) w maju 2000 r. wyłudził kredyt w wysokości 800.000 zł w ten sposób, że doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...) przez (...) D. w oparciu o weksel in blanco nie mający pokrycia w majątku przedsiębiorstwa,

8) we wrześniu 2000 r. wyłudził kredyt w wysokości 500.000 zł w ten sposób, że doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...) przez (...) D. w oparciu o zabezpieczenie w postaci hipoteki na nieruchomości, która nie została faktycznie ustanowiona oraz weksel in blanco nie mający pokrycia w majątku przedsiębiorstwa,

9) we wrześniu 2000 r. wyłudził kredyt w wysokości 130.000 zł. w ten sposób, że doprowadził do zawarcia umowy kredytowej nr (...) przez (...) D. mimo braku zabezpieczenia kredytu majątkiem spółki.

Oceniając powyższe ustalenia celowym jest odwołanie się w pierwszej kolejności do wyjaśnień Z. M. (1). Wyjaśnił on (k. 2998-2999 akt), że spółkę (...) traktował jak własną. Był udziałowcem i prokurentem tej spółki. Mimo tego, że jego córka K. M. była prezesem tej spółki, gdyż jej to zaproponował, to faktycznie on kierował działalnością tej spółki i odpowiadał za udzielone spółce kredyty (k. 3663 akt). Wyjaśnił również, że Sąd Rejonowy w Trzebnicy odmówił ustanowienia hipoteki, gdyż ziemia nie zmieniła właściciela. Nie widział potrzeby sprawdzenia zapisów księgi wieczystej przed zaproponowaniem zabezpieczenia kredytu hipoteką. Nie przewidywał trudności z wykupieniem weksla. (...) miała kapitał założycielski 6000 zł. Jesienią 2000 r. spadł popyt na działki budowlane.

Istotne są również zeznania A. M. (4) (k.1948-1950 akt), referenta w Banku (...) S.A. Oddział w G.. Z zeznań tych wynika, że w (...) /G. kredyty dla spółek (...) (...) i (...) D. były udzielane nieprawidłowo. Najpierw były udzielane kredyty, a następnie pod udzielone kredyty były dokonywane oceny, co do prognoz, które nie były weryfikowane. Ocen dokonywano tak, aby potwierdzić pozytywną decyzję udzielenia kredytu. W podobny sposób zostały przyznane (...) spółce (...) i spółce (...) Z.. W odniesieniu do tych dwóch spółek świadek sporządziła ocenę negatywną. Wyniki tych spółek wskazywały na brak zdolności kredytowej. Świadek zeznała, że dokonała ocen (...) spółki (...) oraz spółki (...) po przyznaniu kredytów.

A. M. (4) zeznała, że dokonała ocen (...) spółki (...) po zawarciu umów nr (...) (pkt 1 i 2). Analizy, których dokonała musiały być dostosowywane do podjętej decyzji.

W zakresie kredytu udzielonego umową z dnia 30.11. 2000 r. nr (...) świadek zeznała, że przyznany kredyt był bez zabezpieczenia, ponieważ weksel (...) był bez pokrycia z uwagi na sytuację ekonomiczną tej spółki. Taka sama sytuacja wystąpiła w odniesieniu do spółki (...) co do kredytu udzielonego w wysokości 130.000 zł. Ten kredyt został udzielony na spłatę odsetek przez GI D., która nie spłaciła wymagalnych zobowiązań kredytowych. Świadek podała również, że domyślała się, że spółki (...), GI D., (...), (...) Co. Ltd., (...), (...), (...), GI Z. i (...) są ze sobą powiązane.

A. M. (4) zeznała również (k. 1952 akt), że spółki (...), D., (...), (...), i Z. nie miały zdolności kredytowej, a ich sytuacja finansowa nie predestynowała do otrzymania kredytów. Przytoczone zeznania A. M. (4) podtrzymała na rozprawie 27.05.2008 r. (k. 28385 akt).

L. K. (1), odnosząc się do udzielonych (...) spółce (...), przyznał, że umowa nr (...) i umowa nr (...) zostały podpisane tego samego dnia. Ocena kredytowa tej spółki oparta była na prognozach dotyczących przyszłego obrotu nieruchomościami niezabudowanymi. Spółka powiększyła kapitał własny przejmując aport w postaci nieruchomości, na której miała być ustanowiona hipoteka, stanowiąca zabezpieczenie kredytu. Hipoteka nie została ustanowiona. Udzielony kredyt nie został wykorzystany zgodnie z umową.

Oskarżony nie był zainteresowany realizacją biznesplanu. Dużo ważniejsze dla Z. M. (1) były działania mające na celu usunięcie możliwości stwierdzenia pozorności wcześniej zawieranych umów handlowych, niż rozbudowa i (...) spółki (...). L. K. (1) wyjaśnił również, że nie wiedział, że spółka (...) ubiegała się też o kredyt w (...) /K., który miał być zabezpieczony hipoteką na nieruchomości przez (...), na której to nieruchomości miała być ustanowiona wcześniej hipoteka na rzecz (...) /G. (zgodnie z umową nr (...)). W umowie istniał zapis, który zobowiązywał (...) do uzyskania zgody (...) /G. na ustanowienie hipoteki. (...) nigdy o taką zgodę nie wystąpiła (k. 5667 akt). W wyjaśnieniach złożonych 15.11.2001 r. (k. 5679-5685 akt) L. K. (1) wskazała na okoliczności związane z udzieleniem kredytów GI D.. Z relacji tej wiadomo, że środki obrotowe posiadane przez GI D. trafiły do innych spółek.

Dla oceny trafności powyższych ustaleń istotne znaczenie mają wyjaśnienia E. N. (...) Klienta w (...) /w G.. E. L. podała, że kredyty udzielane firmom związanym z osobą Z. M. (1): (...), GI D., (...) i GI Z. były przyznawane od ręki. W tym samym dniu klient załatwiał formalności i otrzymywał kredyt. Brakowało dokumentów, które powinny być dołączone do wniosków kredytowych, bądź też przedkładano dokumenty, które nie mogły być zweryfikowane. Oceny finansowe i marketingowe sporządzane były po podpisaniu umów kredytowych i wypłacie środków finansowych. Dokumenty uzupełniano dopiero przed kontrolą (k. 6166 akt). Spółka (...) nie miała zdolności kredytowej. Świadek, opisując okoliczności związane z udzielaniem kredytów firmom powiązanym z Z. M. (1), wskazała również na nieprawidłowości

dotyczące tzw. rolowania kredytów. Dotyczyło to kredytu przyznanego na spłatę odsetek dla (...) umowa nr (...) z 30.11.2000 r. Nieprawidłowości polegały również na tym, że najpierw udzielano kredytów, a dopiero później ustanawiano hipotekę. Wskazane wyżej wyjaśnienia są zgodne z zeznaniami E. L. złożonymi na rozprawie w dniach 19.06.2007 r. i 22.04.2008 r. (k. 27512 i 28305 akt).

Ustalenia te znajdują również potwierdzenie w zgromadzonej w sprawie i ujawnionej na rozprawie dokumentacji.

W odniesieniu do (...), (...) w G. udzielił kredytów umowami: z 10.05.2000 r. – nr (...) (k. 7801 akt), z 16.05.2000 r. – nr (...) (k. 7803 akt), z 24.08.2000 r. – nr (...) i nr (...) (k. 8028 i 8056 akt) oraz z 30.11.2000 r. – nr (...) (k. 8084 akt). Wymienione umowy, jako prawne zabezpieczenie kredytu, przewidywały hipoteki oraz weksel in blanco wystawiony przez kredytobiorcę – w przypadku pierwszych czterech umów, a w przypadku piątej umowy – weksel wystawiony przez kredytobiorcę. Sąd Rejonowy w Trzebnicy odmówił dokonania ustanowienia hipoteki, gdyż (...) nie figurowała w Księdze Wieczystej nr (...) jako właściciel (k. 7843 akt). K. M. – prezes (...) poinformowała bank, że nie może ustanowić hipoteki na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy dla Wrocławia–Krzyków prowadzi KW o nr (...), bo nie ma na to zgody Z. M. (1) (k. 7981 akt).

Zaciągnięte kredyty nie były spłacane. Już w grudniu 2000 r. w banku w G. przedłożono L. K. (1) – dyrektorowi tego banku, informację o braku spłat ww. kredytów oraz kredytów zaciągniętych przez GI D. i przez Z. M. (1) (k. 7957 akt), a także propozycję wypowiedzenia tych umów z uwagi na zagrożenie upadłością GI D. oraz zagrożenie terminowej spłaty kredytów w odniesieniu do pozostałych kredytobiorców. L. K. (1) wydał polecenie wstrzymania się z wypowiedzeniem umów (k. 7959 akt). Umowy zostały później wypowiedziane, gdyż kredyty nie były spłacane. (...) spłaciła kredyt dopiero w 2006 r. (k. 29529 akt).

W oparciu o przedstawione wyżej dowody prawdziwe jest ustalenie, że GI D. nie miała zdolności kredytowej. K. K. wskazał w swych zeznaniach, złożonych na rozprawie w dniu 1.04.2008 r. (k. 28237 akt), na rolę Z. M. (1) przy zaciąganiu kredytów przez GI D. oraz ich rozdysponowaniu. Z treści umów (k. 8275, 8340, 8449 i 13270 akt) wynika, że zabezpieczeniem kredytów był weksel in blanco kredytobiorcy, a także hipoteka. W odniesieniu do umów nr (...) zostały ustanowione hipoteki (k. 13399 akt). Kredyty nie były spłacane zgodnie z postanowieniami umowy i nie zostały spłacone. Bank wypowiedział umowy (k. 7957 i 13742 akt).

Trafność powyższych ustaleń potwierdzają także zeznania L. K. (2) (k. 27700 akt, złożone na rozprawie w dniu 27.09.2007 r. oraz k. 28422 akt, złożone na rozprawie w dniu 10.06.2008 r.). Z zeznań tych wynika, że (...) miała kłopoty finansowe. GI D. powstała, aby przejąć od (...) produkcję i zaciągać kredyty. Spółki były zależne od Z. M. (1). Spółka (...) dokonywała dokumentacyjnych zakupów do produkcji wody i przekazywała (...). Były to czynności, które nie dokumentowały żadnej sprzedaży, niezgodne z prawem. Podobnej treści są zeznania D. Ś. (k. 28863 akt, złożone na rozprawie w dniu 15.10.2008 r.). Z zeznań tych wiadomo, że L. K. (1) wskazał schemat powiązań spółek (...), (...), GI D., J. i P. z Z. M. (1). Z dokumentacji nie wynikało, że oskarżony jest właścicielem, ale to on przyjeżdżał do banku i negocjował. Wartość zabezpieczeń kredytów była zerowa. Z. M. (1) zaciągał kredyty, wiedząc, że ich nie spłaci. Jeżeli spółka zaciąga kredyty, a nie prowadzi działalności, to wiadomo, że chodzi o wyludzenie. Zaciągnano następane kredyty nie spłacając poprzednich.

W punkcie piątym zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy ustalił, że Z. M. (1) we wrześniu 2000 r. w G., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w krótkich odstępach czasu, z powziętym z góry zamiarem, jako osoba fizyczna, doprowadził Bank (...) S.A. O/G. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej, znacznej wartości 399.992,94 zł poprzez wprowadzenie banku w błąd co do zamiaru spłaty kredytów, których nie spłacił, a wynikających z umów :

- zawartej w dniu 5 września 2000 r. nr (...) o pożyczkę gotówkową w wysokości 100.000zł.,
- zawartej w dniu 29 września 2000 r. nr (...) o kredyt w wysokości 149.050 DEM, przedstawiający równowartość 299.992,94 zł na refinansowanie zakupu lokali mieszkalnych.

Z wyjaśnień L. K. (1) (k. 5619 akt) wynika, że zabezpieczenie pożyczki udzielonej umową nr (...), w momencie jej udzielania, było co najmniej wątpliwe.

Niezbędnym jest tutaj odwołanie się do zeznań J. O. (k. 2076 akt). Zeznała ona, że umowę nr (...) sporządziła na polecenie L. K. (1) wyłącznie na podstawie jego ustnych danych. Nie było żadnych dokumentów, w tym dotyczących prawnego zabezpieczenia kredytu. Analizę wniosku o kredyt zrobiła po przyznaniu kredytu przepisując dane, które były w umowie. W identyczny sposób została sporządzona umowa nr (...) z dnia 29.09.2000 r. W obu przypadkach Z. M. (1) podpisał wnioski kredytowe w dniu podpisania umowy wpisując w nich daty wsteczne. Kredyt został przyznany niezgodnie z procedurami. Nie było weksła wystawionego przez Z. M. (1), nie było wyceny nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu. Pomimo ubezpieczenia tego kredytu bank nie mógł uzyskać odszkodowania, gdyż nie było weksła, odpisu z księgi wieczystej oraz oceny zdolności kredytowej. A ponadto nie wypowiedziano umowy po trzech niespłaconych ratach.

E. L. wyjaśniła (k. 6171 akt), że ocena zdolności kredytowej Z. M. (1) przy umowie nr (...) z dnia 29.09.2000 r. dokonana była na podstawie dywidend, które miał otrzymać od spółek o złej kondycji finansowej.

Umowa z dnia 5.09.2000 r. nr 33/2000 r. (k. 9473 akt) przewidywała, jako prawne zabezpieczenie weksel. A umowa z dnia 29.09.2000 r. (k. 9381 akt), jako prawne zabezpieczenie kredytu, przewidywała hipotekę. Hipoteka nie została ustanowiona (k. 9421 akt). Kredytobiorca nie wystawił również weksła, na co wskazuje zgromadzona dokumentacja dotycząca zawartej umowy. Kredyty nie zostały więc zabezpieczone zgodnie z postanowieniami umowy. Nie były też spłacane. Bank wypowiedział obie umowy (k. 9419 i 9512 akt). Kredyty zostały spłacone dopiero w 2009 r. (k. 29529 akt).

Sąd Okręgowy ustalił (punkt ósmy zaskarżonego wyroku), że Z. M. (1) w grudniu 1998 r., jako prokurent spółki z o.o. (...). Ltd., w celu użycia za autentyczny sfalszował :

- umowę kredytową zawartą z Bankiem (...) S.A. w Ł. – Oddział w L. wraz z załącznikiem, na których przerobił daty ich zawarcia na dzień 28 grudnia 1998 r.,

- polecenia przelewu oraz bankowe noty memoriałowe wymienionego wyżej banku, na których za pomocą nieautentycznego podrobionego stempla wstawił niezgodnie z prawdą daty ich sporządzenia na dzień 28 grudnia 1998 r., podczas gdy faktycznie zostały one wystawione 29 grudnia 1998 r.,

a nadto przy użyciu komputera sporządził fikcyjny wyciąg nr 2 Banku (...) S.A. w Ł. – Oddział w L., który niezgodnie z prawdą opatrzył datą 28 grudnia 1998 r., podczas gdy faktycznie ujęte w nim operacje przelewów bankowych z rachunku firmy (...). Ltd. miały miejsce w dniach 29 i 30 grudnia 1998 r., po czym posługując się opisanymi wyżej dokumentami, wyłudził na szkodę Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w W. subwencję celową na spłatę kredytu udzielonego firmie (...).Ltd. w kwocie 990.000 zł.

Podstawę wskazanych ustaleń stanowią dowody z dokumentów (k. 13129 i 13175-13192 akt) oraz wyjaśnienia J. M. (1). Podał on, że Z. M. (1) podrobił umowę kredytową zawartą w dniu 29.12. 1998 r. z (...) S.A. w Ł. Oddział w L. w ten sposób, że na oryginalnej umowie zmienił datę z 29 na 28, a następnie dokonał kserokopii na kolorowym ksero, aby została zachowana pieczęć sprawiająca wrażenie, że jest to oryginał (k. 3947 akt). Cel podrobienia umowy wynika wprost z zeznań I. G. (k. 27454 akt, zeznania złożone na rozprawie w dniu 11.05.2007 r. oraz na rozprawie w dniu 22.04.2008 r. - k. 28305 akt). Także J. M. (1) wyjaśnił czemu miało służyć podrobienie umowy (k. 3948 akt).

W punkcie dziewiątym zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy ustalił, że Z. M. (1) w sierpniu 2000 r., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej podrobił podpis prezesa zarządu (...) (...) spółki z o.o. K. M. na dokumentach tej spółki. Dokument w postaci uchwały z 23 sierpnia 2000 r. dotyczący wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości położonej w obrębie W., dla której Sąd Rejonowy w Trzebnicy prowadzi księgę wieczystą nr (...), przedłożył

notariuszowi jako autentyczną przy sporządzaniu aktu notarialnego przeniesienia własności nieruchomości z 13 września 2000 r., wyłudając poświadczenie nieprawdy co do zgody (...) spółki (...) na zbycie tego gruntu.

Dla poparcia zasadności powyższych ustaleń wystarczające jest odwołanie się do wyjaśnień Z. M. (1) (k. 2999 akt), w których przyznał fakty podpisywania dokumentów (k. 25177-25187 akt) za swoją córkę K. M.. Podał, że spółkę (...) traktował jak własną. Był udziałowcem i prokurentem tej spółki. Mimo tego, że jego córka K. M. była prezesem tej spółki, gdyż jej to zaproponował, to faktycznie on kierował działalnością tej spółki i odpowiadał za zaciągnięte przez spółkę kredyty.

W punkcie trzynastym zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy przyjął, że Z. M. (1) w okresie od stycznia do kwietnia 2000 r., jako samoistny prokurent spółki z o.o. (...). Ltd., w warunkach ciągu przestępstw, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci towarów o łącznej wartości 370.800,80 zł. spółkę z o.o. (...), spółkę jawną (...) – 2 oraz (...) B. W. (2) przez to, że wprowadzając kontrahentów w błąd co do zamiaru uregulowania zobowiązań, przeprowadził transakcje kupna sprzedaży, a po dokonaniu zakupów nie uiścił płatności.

Dla oceny poczynionych w tej mierze ustaleń miarodajne były wyjaśnienia J. M. (1) złożone 24.10.2002 (k. 4107 akt). Z wyjaśnień tych jednoznacznie wynika że wszelkie decyzje związane z zamówieniami u ww. podmiotów oraz decyzje dotyczące płatności podejmował Z. M. (1). (...) nie dokonało płatności wynikających z zaciągniętych kontraktów. Spółka nie posiadała środków. Sądy wydały nakazy zapłaty (k. 15244, 15317,15444 akt). Potwierdzeniem wyjaśnień J. M. (1) są zeznania B. W. (1) (k. 28782 akt, złożone na rozprawie w dniu 23.09.2008 r.) oraz jego zeznania złożone w postępowaniu przygotowawczym (k. 15339-15340 i 15434-15435 akt), także zeznania W. F. (k. 29106 akt, złożone na rozprawie w dniu 14.01.2009 r.) oraz jego zeznania złożone w postępowaniu przygotowawczym (k. 15349-15350 akt), zeznania A. P. (k. 29175 i 15541-15442 akt) oraz dowody z dokumentów – wskazujące na zamówienie towarów i wystawienie faktur do zapłaty za dostarczony towar (k. 15050-15060, 15047-15059, 15072-15079,15258-15259 akt).

Z punktu czternastego zaskarżonego wyroku wynika, że Z. M. (1), jako samoistny prokurent spółki z o.o. (...). Ltd. w kwietniu 2000 r., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przywłaszczył na szkodę (...) spółki z o.o. w R. 865.624,29 zł, stanowiące mienie znacznej wartości, wpłacone do spółki (...). Ltd., jako zaliczka na poczet przyszłych dostaw cukru.

W zakresie powyższego czynu zebrane w sprawie dowody pozwalają ustalić, że Z. M. (1) nawiązał współpracę handlową z firmą (...). Wskazują na to zeznania A. G. (2) (k. 28495 akt, złożone na rozprawie w dniu 01.07.2008 r.) oraz złożone w postępowaniu przygotowawczym (k. 15380 akt). Z. M. (1) wyszedł z propozycją sprzedaży po korzystnej cenie cukru. Warunkiem korzystnej ceny było zamówienie około 500 ton oraz 100% przedpłaty. Zamówienie zostało złożone oraz została dokonana wpłata na rzecz (...) w wysokości 1.007.683,20 zł (k.15382 akt). Zrealizowano dostawę 57,60 ton (k.15390 akt). Dalszych dostaw nie zrealizowano. (...) nie zwróciła też firmie (...) pozostałych 865.642,29 zł, mimo wezwania do zwrotu tej sumy. Pokrzywdzony skierował sprawę na drogę postępowania cywilnego (k. 15402 akt). Sąd Gospodarczy uwzględnił powództwo (k. 28495 akt, zeznania A. G. (2) złożone na rozprawie w dniu 01.07.2008 r.), nakaz zapłaty (k.15437 akt).

Z. M. (1) postawiono i przypisano zarzut przywłaszczenia 865.642,29 zł. Przywłaszczeniem w rozumieniu art. 284 § 1 k.k. jest tylko bezprawne, z wyłączeniem osoby uprawnionej, rozporządzenie rzeczą ruchomą albo prawem majątkowym znajdującymi się w posiadaniu sprawcy, przez włączenie jej do swojego majątku i powiększenie w ten sposób swego stanu posiadania lub stanu posiadania innej osoby albo wykonywanie w inny sposób w stosunku do nich uprawnień właścicielskich, bądź też ich przeznaczenie na cel inny niż przekazanie właścicielowi (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 2.12.2008 r., III KK 221/08 – LEX).

Decyzje związane z tym zamówieniem podejmował Z. M. (1) (k. 4107 akt, wyjaśnienia J. M. (1)). J. M. (1) wyjaśnił również, że (...) nie miała w tym czasie środków finansowych umożliwiających zaopatrzenie się w cukier w cukrowniach, które nie chciały sprzedawać (...) towaru na opóźniony termin płatności (k. 4109 akt). W podobnej

sytuacji jak R. znalazła się spółka (...), która przelała pieniądze na zakup cukru do (...), a otrzymała jedynie dostawę cukru za 3000 zł (k.4065-4609 akt, wyjaśnienia J. P.).

W świetle przedstawionych dowodów nie może budzić wątpliwości, że zamiarem Z. M. (1) było włączenie do majątku (...) pieniędzy przekazanych przez R. i przeznaczenie ich na inny cel niż realizacja zawartej umowy.

W punkcie piętnastym zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy ustalił, że Z. M. (1) w okresie od kwietnia 1996 r. do listopada 1997 r., działając w krótkich odstępach czasu, z góry powziętym zamiarem, jako prezes zarządu (...) Co. Ltd. spółki z o.o. nakłonił B. S. do podrobienia dokumentów handlowych tego przedsiębiorstwa oraz firm (...) (...) i C. I. z Wielkiej Brytanii poprzez złożenie przez wymienioną podpisów na dokumentach za D. B., jako osobę reprezentującą firmę (...) (...) w Anglii, w celu posłużenia się owymi dokumentami jako autentycznymi.

W zakresie tego zarzutu podstawę ustaleń stanowią dowody z dokumentów (k. 4801-4812 akt) oraz zeznania B. S.. Składając zeznania na rozprawie w dniu 19.04.2007 r. (k. 27436 akt) świadek zeznała, że podrobiła podpisy D. B.. Każdorazowo jeden egzemplarz podpisanej za D. B. umowy oskarżony zabierał i zawoził do B. (k. 4815 akt). Nie знаła wzoru podpisu D. B.. Zeznania te B. S. podtrzymała na rozprawie w dniu 22.04.2008 r. (k. 28303 akt). Podtrzymała również swoje wyjaśnienia z postępowania przygotowawczego (k. 4814-4816 akt).

W uzasadnieniu zarzutu obrazy przepisu art. 410 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. skarżący obrońca podniósł, że ani z treści umowy (...), ani z zeznań A. M. (4) nie wynika, aby Z. M. (1) był inicjatorem i pomysłodawcą zaciągniętego kredytu.

Odpowiadając na ten zarzut wystarczy odwołać się do wyjaśnień Z. M. (1). Otóż z wyjaśnień tych (k. 2998-2999 akt) wynika, że spółkę (...) traktował jak własną. Był udziałowcem i prokurentem tej spółki. Mimo tego, że jego córka K. M. była prezesem tej spółki, gdyż jej to zaproponował, to faktycznie on kierował działalnością tej spółki i odpowiadał za zaciągnięte przez spółkę kredyty (tak też k. 3663 akt). Ponadto z wyjaśnień oskarżonego (ujawnionych w toku rozprawy głównej) wiadomo (k. 3713 akt), że z firmą (...) łączyły go związki kapitałowe. Współtworzył tę firmę. Od lipca 1998 r. do sierpnia 2000 r. był prokurentem (...). Wiele transakcji było przeprowadzanych z udziałem pozostałych spółek (k. 3661 akt). Oskarżony wyjaśnił, że nie kwestionuje faktu powiązań kapitałowych i personalnych z pozostałymi spółkami (k. 3661 akt). Brał udział w spotkaniach z prezesami spółek, na których to spotkaniach koordynowano poszczególne przedsięwzięcia handlowe oraz uzgadniano wzajemne rozliczenia (k. 3662 akt). Tym samym, wbrew temu co wynika z apelacji, ustalenia Sądu Okręgowego są prawdziwe i w tym zakresie.

To prawda, że D. M. i J. T. zeznawali i wyjaśniali m.in. o tym, że nie mieli swobody wypowiedzi. Jednakże, jak już wcześniej powiedziano, Sąd Okręgowy postąpił słusznie nie dając wiary tym rewelacjom. Ponadto zeznania te nie stanowiły podstawy ustaleń faktycznych odnośnie czynów przypisanych Z. M. (1). Podstawę tę stanowiły natomiast zeznania M. S. (2), złożone na rozprawie w dniu 6.07.2007 r. (k. 27557 akt). Z zeznań tych wynika, że polecenia Z. M. (1) w spółce były ważniejsze niż polecenia prezesa. Te zeznania świadek podtrzymała na rozprawie w dniu 6.05.2008 r. (k. 28319 akt). Z zeznań tych nie wynika natomiast, aby świadek miała czymkolwiek ograniczoną swobodę wypowiedzi.

Sąd Apelacyjny, w ramach kontroli odwoławczej, przeanalizował zeznania J. M. (1) także i pod tym kątem.

Było to niezbędne z uwagi na to, że na rozprawie w dniu 13.10.2009 r. (k. 29585 akt) Z. M. (1) złożył wniosek o ponowne przesłuchanie Z. M. (2), gdyż uzyskał telefoniczną informację od tego właśnie świadka, że jego brat J. M. (1), przed śmiercią, złożył mu obszerne oświadczenie w tej sprawie. Z. M. (2) słuchany 12.11.2009 r. (k. 29603 akt) zeznał, że jego brat zmarł 13.05.2009 r. Brat prosił go, aby przeprosił pana M. za to co zeznał w sprawie przeciwko niemu, gdyż uległ naciskom, bo źle znosił areszt.

J. M. (1) kilkakrotnie składał wyjaśnienia w toku postępowania przygotowawczego. Także kilkakrotnie składał zeznania przed Sądem – rozprawa w dniach 13.04.2007 r., 17.05.2007 r., 27.01.2009 r. (k. 27409, 27468, 29116 akt). Nigdy nie podniósł, że wywierano wpływ na jego wyjaśnienia, czy zeznania. Fakty podane przez J. M. (1) znalazły poparcie w innych, wiarygodnych dowodach. Obciążając oskarżonego, J. M. (1) nic nie zyskiwał w jego sytuacji procesowej. Podał wprost, w odpowiedzi na pytanie obrońcy Z. M. (1), że nie ma pretensji do Z. M. (1), tylko do siebie.

Dalej w odpowiedzi na pytania obrońcy zeznał, że nikt mu nigdy nie mówił, że dobrze byłoby obciążyć oskarżonego, by samemu uniknąć odpowiedzialności (k. 29118 akt).

Tym samym nie ma racjonalnych podstaw ku temu, aby uznać, że zeznania J. M. (1) są niezgodne z prawdą, wymuszone lub tylko związane z tym, że źle znosił areszt i uległ jakimś naciskom.

Jest zatem najzupełniej oczywiste, że Sąd Okręgowy słusznie dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego tylko w tej części, w której wyjaśnienia te (precyzyjniej – okoliczności w nich zawarte) znalazły poparcie w innych dowodach. Odmówiono natomiast wiarygodności tym wyjaśnieniom, które w konfrontacji z innymi, wiarygodnymi dowodami po prostu nie wytrzymały krytyki. Dowody te, to zeznania szeregu świadków oraz dowody z dokumentów, które wyżej zostały już omówione. Wewnętrzna spójność tych dowodów, wsparta logiką wydarzeń, brakiem powodów, w następstwie których świadkowie mieliby bezpodstawnie pomawiać Z. M. (1) – zdecydowały właśnie o uznaniu ich za wiarygodne. Natomiast współoskarżeni: J. M. (1), S. G., J. P., A. G. (1), A. M. (1), D. Ś., I. G., czy też B. S. – obciążając Z. M. (1), jednocześnie obciążali także samych siebie, co w efekcie skutkowało tym, że ponieśli niebłahą przecież odpowiedzialność karną w zakresie przypisanych im czynów. Nie może więc tutaj być mowy o pomniejszaniu roli tych współoskarżonych, kosztem bezpodstawnego obciążania oskarżonego. Ponadto osoby te, to bezpośredni świadkowie przedmiotowych w sprawie zdarzeń.

V

Sąd Apelacyjny przesłuchał na rozprawie odwoławczej świadka J. R..

Zeznania tego świadka, który pełnił rolę pośrednika w przygotowywaniu dokumentacji dla banku w L. w związku z zarzutem dotyczącym Banku (...) w Ł. Oddział w L., na okoliczność wyłudzenia podrobionego stempla i wyłudzenia kredytu, nie są w stanie podważyć ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy. Jest tak przede wszystkim dlatego, ponieważ Z. M. (1) nie zarzucono przecież w żadnym punkcie wyłudzenia kredytu i stempla. Zarzucono mu natomiast podrobienie daty na umowie kredytowej oraz na poleceniu przelewu i bankowych notach memoriałowych. Dokumentacja zabezpieczona w banku jednoznacznie wskazuje na datę 29.12.1998 r. Do PFRON, jako załączniki do wniosku o subwencję przedłożono te dokumenty opatrzone datą 28.12.1998 r. J. M. (1) – bezpośredni świadek zdarzenia potwierdził, że dokumenty sfalszował właśnie Z. M. (1). Ten fałsz nie ma żadnego czytelnego związku z wyłudzeniem kredytu, czy też stempla.

W pozostałej części, okoliczności zawarte w zeznaniach J. R. oraz treść kserokopii dokumentów jakie świadek ten dostarczył, nie są w stanie doprowadzić do wniosku, że ustalenia faktyczne poczynione w tej sprawie przez Sąd Okręgowy mogłyby zostać uznane za błędne, i to w stopniu, który miałyby wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Przede wszystkim z zeznań świadka jednoznacznie wynika, że swoje przekonanie co do podrzędnej roli oskarżonego w spółkach, a dominującej innych osób opiera na swoich odczuciach i przypuszczeniach, które wynikały wyłącznie z kontaktów z tymi osobami w ramach działalności jednej spółki. Poza tym świadek nie ma na ten temat żadnych innych informacji. W szczególności nie miał wglądu do rachunków bankowych firm, w których udziałowcem był oskarżony. Tym samym przekonanie świadka, choć być może w jego odczuciu pełne, jest nie do utrzymania w konfrontacji z innymi, wiarygodnymi dowodami, w tym przede wszystkim z zeznaniami świadków: J. M. (1), I. G., B. W. (1), W. F., A. P., A. G. (2) i B. S. oraz wyjaśnieniami J. P. i dowodami z dokumentów, o czym była już mowa w punkcie IV uzasadnienia Sądu Apelacyjnego.

VI

Czyny przypisane oskarżonemu w zaskarżonym wyroku zostały prawidłowo opisane i zakwalifikowane.

Sąd Okręgowy szczegółowo przedstawił ocenę czynów oskarżonego w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (strony 173-185 uzasadnienia). Sformułowane na tej podstawie wnioski w przedmiocie kwalifikacji prawnej czynów przypisanych oskarżonemu są trafne i mają oparcie w doktrynie i w rozstrzygnięciach w praktyce (przytoczonych przez Sąd Okręgowy).

Podzielając tę ocenę Sąd Apelacyjny przyjmuje ją za własną, więc nie ma potrzeby powtarzania argumentacji Sądu Okręgowy.

Jedynie w uzupełnieniu należy szerzej odnieść się do kwalifikacji z art. 294 § 1 k.k. i pojęcia mienia znacznej wartości. Kodeks karny w aktualnym brzmieniu art. 115 § 5 nakazuje przyjęcie, że mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w chwili czynu przekracza 200.000 złotych. Powołany przepis, w aktualnym brzmieniu, obowiązuje od 8.06.2010 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 206, poz.1589). W dacie popełnienia przypisanych oskarżonemu czynów treść art. 115 § 5 k.k. brzmiała: „Mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w chwili popełnienia czynu zabronionego przekracza dwustukrotną wysokość najniższego miesięcznego wynagrodzenia”.

Najniższe wynagrodzenie w dacie popełnienia przestępstw wynosiło 760 złotych (por. rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 29.01.1998 r. Dz. U. 98, Nr 16, poz. 74 oraz art. 25 ustawy z 10.10.2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę Dz. U. Nr 200, poz. 1679). W myśl art. 25 tej ustawy ilekroć w przepisach prawa jest mowa o „najniższym wynagrodzeniu za pracę pracowników” przez odwołanie się do odrębnych przepisów lub do Kodeksu pracy albo przez wskazanie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, Ministra Pracy i Polityki Społecznej lub ministra właściwego do spraw pracy jako zobowiązanego do ustalania takiego wynagrodzenia na podstawie odrębnych przepisów lub Kodeksu pracy, oznacza to 760 zł. Kierując się zasadą wyrażoną w art. 4 § 1 k.k., w odniesieniu do czynów przypisanych oskarżonemu, należy przyjąć mienie znacznej wartości w wysokości określonej w art. 115 § 5 k.k. w aktualnym brzmieniu, gdyż jest to przepis względniejszy dla sprawcy.

W odniesieniu do czynów kwalifikowanych z art. 286 § 1 k.k. wskazać należy, że działanie sprawcy wypełnia znamiona czynu z art. 286 § 1 k.k. jeżeli w czasie podejmowania działań mających na celu uzyskanie kredytu, jak też w momencie zawierania umowy nie miał on zdolności kredytowej. Jeśli do tego dodać okoliczność, że wbrew treści zawartej umowy kredytowej sprawca nie przystąpił do spłacania kredytu, to należy uznać za słuszne przypisanie mu przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w kumulatywnej kwalifikacji z art. 297 § 1 k.k. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 3.03.2008 r. II KK 297/07 – LEX). Fakt późniejszego spłacenia kredytów, a więc wbrew postanowieniom zawartych umów, bez zgody czy też porozumienia z kredytobiorcą nie zwalnia od odpowiedzialności karnej za wyłudzenie. Powoduje, że jedynie dług jest spłacony. Ten fakt może mieć znaczenie tylko przy wymiarze orzekanej kary.

Ponadto sam fakt posiadania przez niektórych pracowników pokrzywdzonego banku, a w szczególności dyrektora oddziału, wiedzy o rzeczywistym stanie rzeczy oraz przyzwalanie na zachowanie się oskarżonego, czy wręcz proponowanie mu podejmowania pewnych działań, które doprowadziły do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, nie zwalnia oskarżonego od odpowiedzialności karnej. Dyrektor oddziału banku nie rozporządzał przecież własnym mieniem, lecz mieniem należącym do osoby prawnej, którą reprezentował. Nie był też jedynym dysponentem tego mienia. W stosunkach gospodarczych nie jest też niczym nadzwyczajnym, że realizacja podejmowanych zamierzeń zamiast oczekiwanych zysków generuje straty. Następstwem tego może być niemożność regulowania zobowiązań i spłat kredytów, która nie musi rodzić odpowiedzialności karnej. Podstawowym kryterium rozgraniczającym oszustwo od nie wywiązania się z zobowiązania o charakterze cywilno-prawnym jest istnienie w chwili zawierania umowy wymaganego przez przepis karny zamiaru bezpośredniego o szczególnym zabarwieniu, obejmującym zarówno cel jak i sposób działania. W przypadku oskarżonego nie można mówić tylko o nie wywiązaniu się ze zobowiązań o charakterze cywilnoprawnym. Oskarżony bowiem nie tylko uczestniczył w wydatkowaniu środków z uzyskanych kredytów w sposób niezgodny z podawanym celem, ale z posiadaną w tym zakresie świadomością wprowadzał pokrzywdzonego w błąd.

VII

W apelacjach kwestionuje się również wysokość kar wymierzonych Z. M. (1).

Sąd Okręgowy wskazał w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakie okoliczności miał na uwadze przy wymiarze kary dla oskarżonego. Kary jednostkowe uwzględniają społeczną szkodliwość czynów przypisanych

oskarżonemu. Kara łączna pozbawienia wolności mogła być orzeczona w wysokości od 5 do 15 lat, a kara grzywny od 150 stawek do 540 stawek.

Sąd Okręgowy wymierzył oskarżonemu karę łączną 6 lat pozbawienia wolności oraz 200 stawek dziennych grzywny po 300 zł każda stawka.

Sąd Apelacyjny ponownie rozpoznający sprawę, po uwzględnieniu aktualnego układu procesowego tej sprawy, w szczególności uprawomocnienia się poprzedniego rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego w punkcie I (stwierdzenie, że straciła moc kara łączna orzeczona wobec oskarżonego), miał obowiązek orzeczenia nowej kary łącznej.

Opowiadając się za zastosowaniem przy orzekaniu kary łącznej pozbawienia wolności zasady pełnej absorpcji miał Sąd Apelacyjny na względzie przede wszystkim relacje zachodzące pomiędzy osądzonymi czynami, objętymi tymże skazaniem. In concreto relacje te sprowadzają się do ustalenia bardzo bliskiego związku przedmiotowo-podmiotowego łączącego poszczególne czyny przypisane oskarżonemu w zaskarżonym wyroku oraz stosunkowo krótkich odstępów czasu, w których je popełniono. Kierując się właśnie tą zasadą – im bliższe są te relacje, tym bardziej wyrok łączny powinien być zbliżony do dopuszczalnego minimum – ustalono wysokość kary łącznej pozbawienia wolności.

Wymierzając karę łączną grzywny, na nowo określono wysokość stawki dziennej, kierując się wskazaniem określonymi w art. 33 § 3 k.k., bacząc, aby wysokość stawki dziennej nie przekraczała najwyższej ustalonej w zaskarżonym wyroku.

Na poczet kary łącznej pozbawienia wolności, zgodnie z art. 63 § 1 k.k., należało zaliczyć okres tymczasowego aresztowania oskarżonego od 30.07.2001 r. (k. 2729 akt) do 11.02.2003 r. (k. 3731 akt).

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd Okręgowy orzekł wobec Z. M. (1) obowiązek naprawienia szkody. Sąd był zobligowany do wydania takiego orzeczenia w związku z wnioskami pokrzywdzonych o naprawienie szkody (k. 26637 akt, wniosek Banku (...) S.A., k. 27208 akt, wniosek (...) Banku, k. 28008 akt, wniosek PFRON i k. 28782 akt, wniosek B. W. (1)).

Nie można jednak w całości zaakceptować stanowiska Sądu Okręgowego co do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie XXXI zaskarżonego wyroku. I tak Bank (...) S.A. domagał się naprawienia szkody w wysokości 23.053.767,51 zł (k. 26637 akt). Część szkody została naprawiona (dotyczy to (...) spółki (...) oraz zaciągniętych prywatnie przez Z. M. (1)). Ostatecznie (...) wykazał szkodę w wysokości 2.000.000 zł (k. 29526 i k. 29487 akt), gdyż część wierzytelności tego banku przejęły inne podmioty, które nie złożyły stosownych wniosków. Stąd też dla tych podmiotów otwarta jest droga postępowania cywilnego.

(...) Banku S.A. przejął B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (k. 27209 akt). Tym samym wykazywaną wierzytelność przez ten podmiot (k. 29240 akt) należało orzec na rzecz właśnie tego podmiotu. Ponadto zgodnie z przepisem art. 415 § 5 k.p.k. obowiązku naprawienia szkody nie orzeka się, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono. Z akt sprawy wynika (k. 15444 akt) wynika, że nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 22 sierpnia 2000 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia–Fabrycznej nakazał pozwanej spółce (...) zapłatę na rzecz B. W. (1) 66420 zł.

Dlatego też wyżej wskazane okoliczności nakazywały zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie XXXI części rozstrzygającej.

VIII

O kosztach sądowych rozstrzygnięto w myśl zasady wyrażonej w art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. i art. 632 pkt 2 k.p.k. oraz art. 618 § 1 pkt 1 i 11 k.p.k. w zw. z § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18.06.2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. Nr 108, poz. 1026 ze zm.). Wysokość opłaty wyliczono w oparciu o art. 2 ust. 1 pkt 5, art. 3 ust. 1 i art. 8 oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jedn. Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223; ze

zm.) – wobec ustalenia, że wydatki te oskarżony Z. M. (1) jest w stanie ponieść bez nadmiernego w tym celu wysiłku finansowego.